

Jaarverslag Bestuur
behorende bij
financieel jaarverslag 2017

Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina

INHOUDSOPGAVE

1.	Aanbieding	3
2.	Jaarverslag Bestuur	3
2.1.1.	Algemene informatie	3
2.1.2.	Juridische structuur en organisatiestructuur	3
2.1.3.	Kernactiviteiten	4
2.1.4.	Belangrijkste kenmerken van het gevoerde financiële beleid	5
2.3.	Onderwijsbeleid, beheer en organisatie	5
2.4.	Personeel	9
3.	Financiën	11
3.1.	Kengetallen	11
3.2.	Staat van baten en lasten	17
3.3.	Treasury	20
4.	Toekomstige ontwikkelingen	25
4.1.	Begroting 2018	26
4.2.	Continuïteitsparagraaf	28
4.3.	Beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden	34
	Risicoparagraaf	35
4.4.	Verslag Raad van Toezicht	37

1. Aanbieding

De Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina biedt u hierbij het rapport inzake de jaarrekening over de periode 1 januari 2017 tot en met 31 december 2017 aan.

Het rapport bestaat uit een balans per 31 december 2017 en een exploitatierekening over de periode 1 januari 2017 tot en met 31 december 2017, welke beiden zijn voorzien van de nodige specificaties en toelichtingen. Het rapport inzake de jaarrekening maakt onderdeel uit van het jaarverslag.

2. Jaarverslag Bestuur

2.1.1. Algemene informatie

Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina
Bachlaan 9
5707 RM te Helmond
Bestuursnummer: 38169
Brinnummer: 04QP

2.1.2. Juridische structuur en organisatiestructuur

Onder de Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina ressorteert één school. Het betreft een school met regulier basisonderwijs. De school is gelegen in de gemeente Helmond in de wijk Zwanenbeemd. De rechtspersoonlijkheid van de Wilhelminaschool is een stichtingsvorm. De stichting is opgericht op 18 februari 2005 en is voortgekomen uit de Vereniging Wilhelminascholen, opgericht 6 juni 1868. In 2018 vieren we derhalve ons 150-jarig bestaan.

De Wilhelminaschool wordt bestuurd door het Bestuur van de Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina op basis van de Code Goed Bestuur PO. In het algemeen draagt het Bestuur zorg voor kwalitatief goed onderwijs en de vorming en opleiding van kinderen in leeftijd van 4 tot circa 12 jaar. Verantwoordelijkheden hierbij zijn, dat:

- de kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen als lid van de samenleving;
- er kaders gesteld worden, waarbinnen ieder kind zo maximaal mogelijk rendement uit zijn/haar mogelijkheden kan halen;
- de school adequate leerresultaten boekt;
- de kinderen zich bewust zijn/worden dat leren – vooral in brede zin - een positieve bijdrage aan hun ontwikkeling inhoudt;
- de medewerkers zich optimaal kunnen ontwikkelen en onder optimale omstandigheden hun bijdrage aan bovenstaande processen kunnen leveren (goed werkgeverschap).

Het Bestuur houdt op afstand zicht op de inhoud en de vorm van het te geven onderwijs en geeft de kaders in hoofdlijnen aan. Derhalve zijn er een aantal taken en bevoegdheden - vastgelegd in het managementstatuut - gemandateerd aan de schoolleider c.q. schooldirecteur.

Tevens beschikt de school sinds 2012 – vanwege wettelijke voorschriften - over een Raad van Toezicht. De RvT is operationeel, waarbij de toezichhoudende rol los van het bestuur staat in een zogenaamd "Two-Tier" model.

Periodiek – eenmaal per jaar rond november - treedt het Bestuur in overleg met de ouders/verzorgers van de leerlingen om verslag te doen van het gevoerde beleid en om te vernemen in hoeverre dat beleid aansluit bij het beleid, zoals dat door ouders/verzorgers van de leerlingen (statuten, artikel 10 lid 2) wordt gewenst. Dit is de jaarlijkse, statutair vastgelegde overlegvergadering.

De dagelijkse leiding van de school ligt in handen van de schooldirecteur en de bouwcoördinatoren (het MT). Hun taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden zijn vastgelegd in het managementstatuut. De schooldirecteur legt driemaal per jaar – door middel van een periodieke managementrapportage – verantwoording af aan het Bestuur. De bouwcoördinatoren doen dat ook twee keer per jaar aan de directeur. De rapportages van de directeur worden besproken tijdens een bestuursvergadering. Zo nodig kunnen tijdens deze bespreking aanvullende afspraken

gemaakt worden voor de rest van het kalenderjaar. Welke inhoudelijke zaken tijdens de periodieke rapportages aandacht krijgen staan vermeld in het managementstatuut.

Samenstelling Bestuur:

Dhr. H. Relou, voorzitter
Dhr. W. de Bruin, secretaris
Dhr. E. van Dijk, penningmeester
Dhr. F. Benjamins, lid (m.n. bouw)
Dhr. G. van Roeyen, lid (m.n. juridisch)
Mevr. H. Duimelijck, lid (m.n. personeel)

Samenstelling directie c.q. MT:

Dhr. A.T.P. van der Meijs, directeur
Mevr. D. op het Veld, bouwcoördinator
Dhr. R. Meeusen, bouwcoördinator

Samenstelling Raad van Toezicht:

Dhr. M. de Veth
Dhr. N. van de Zanden
Dhr. L. Sijbers

2.1.3. Kernactiviteiten

De Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina verzorgt primair onderwijs aan 4 t/m 12 jarigen in het spreidingsgebied Helmond vanuit een neutrale algemene grondslag.

De missie van de instelling – “daar staan wij voor” - luidt:

“Natuurlijk, plezierig samen vooruit”

Deze missie dragen wij uit door middel van de volgende visie – “daar gaan wij voor”:

“Bij het plezierig leren op de Wilhelminaschool staat het welbevinden van ieder kind centraal, waarbij de jaargroep de veilige basis vormt. Om dit te bereiken scheppen wij een kindvriendelijke en uitdagende leeromgeving en een natuurlijke spelomgeving. Binnen de mogelijkheden van de jaargroep dragen de leerkrachten zorg voor een hanteerbaar ontwikkelings- en leerproces van de individuele kinderen. Het belangrijkste doel in dat proces is dat de kinderen gezamenlijk én individueel vertrouwen opbouwen om zich te kunnen ontplooien én hun weg te kunnen vinden – ook na onze school – in de maatschappij. Daarbij gaan wij met elkaar uit van een sfeer van: samen leren en vieren, veilig zijn en voelen, respect hebben voor elkaar, positief benaderen, gezamenlijk dragen van verantwoordelijkheid en open communicatie.”

Hierbij gelden de volgende kernwaarden: betrokkenheid, respect, gezamenlijkheid en eigentijds.

- **Betrokkenheid:** Betrokkenheid van ieder vormt de basis voor een goed schoolklimaat c.q. het welbevinden. Betrokkenheid zien we op school vooral aan de mate waarin men zich verbonden voelt met en verantwoordelijk voelt voor de ander en de verbondenheid met de eigen én de gemeenschappelijke taken en ontwikkeling (concreet = interesse in ieder kind en elkaar)
- **Respect:** Respect voor elkaar zien we terug in het gedrag, waarin men laat zien de ander als waardevol mens te beschouwen – ongeacht de verschillen. Hierdoor voelt iedereen zich veilig om op basis van gelijkwaardigheid zijn/haar eigenheid te kunnen en mogen behouden. Men houdt dus rekening met elkaar en dat is bij de sfeer, het werken en het samenwerken bij ons op school een voorwaarde (concreet = o.a. ook respect voor de natuur).
- **Gezamenlijkheid:** Gezamenlijkheid zie je in ons streven naar een WIJ-gevoel. Het samen zorgen voor veiligheid, plezierig leren en opbrengsten. Alle betrokkenen streven ernaar samen optimaal te kunnen functioneren, zodat niemand het gevoel krijgt er alléén voor te staan (concreet = o.a. kringgesprekken, jaarsluiting e.a. vieringen, samenwerkend leren, schoolreizen/kampen).
- **Eigentijds:** Eigentijds, omdat we in willen spelen op de (snel veranderende) maatschappij, daar waar mogelijk. Hierbij stimuleren we elkaar én de kinderen om mee te denken, met ideeën te komen en creatief te denken om te kunnen anticiperen op veranderingen en op hun toekomst. Naast de ontwikkeling van het leren speelt de ontwikkeling als mens hierbij bij ons aanbod en met name ICT een grote rol.
- **N.b. Communicatie:** Duidelijke, eerlijke, open en positief kritische communicatie tussen alle betrokkenen is bij dit alles uiteraard een voorwaarde.

De Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina gaat zorgvuldig om met signalen/klachten van leerlingen, ouders/verzorgers en personeelsleden. Daartoe is er een vertrouwenspersoon aangesteld. Daarnaast is er een interne klachtenprocedure en is de school aangesloten bij de Landelijke Klachtencommissie van de Vereniging voor Bijzondere Scholen (VBS).

In 2017 zijn er geen klachten geweest.

2.1.4. Belangrijkste kenmerken van het gevoerde financiële beleid

- In 2017 is de directie, het bestuur en de MR door middel van financiële kwartaalrapportages vanuit Vizyr later ONS - zijnde ons administratiekantoor te Heerlen – op de hoogte gehouden en geweest van de financiële stand van zaken van de school.
- Ook ten aanzien van de financiële en administratieve aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersing systeem en controlesysteem wordt gebruik gemaakt van het advies- en administratiekantoor.
- Niet alleen deze administratie is uitbesteed aan Vizyr/ONS, tevens draagt Vizyr/ONS mede zorg voor onze administratie van de personele zaken.
- Aan de hand van de financiële rapportages, de periodieke managementrapportages en de streefwaardes kan en wordt het afgesproken beleid – zoals vastgelegd in het schoolplan – zowel financieel als met betrekking tot overige schoolzaken nauwgezet gevolgd.
- De formatieplannen waren/zijn gebaseerd op basis van de financiële mogelijkheden, waarbij de streefwaarde van de personele lasten in het totaal rond de 79% gesteld is.
- Vanuit het schoolplan 2015-2019 én vanuit de jaarrekening 2016 is er – gezamenlijk met Vizyr/ONS - een meerjarenbegroting (MJB) opgesteld voor de jaren 2018 t/m 2022.
- Het wordt gaandeweg de jaren steeds duidelijker, dat de totale baten (inclusief een jaarlijkse indexatie) vanuit het Rijk niet in gelijke pas lopen met het oplopen van de lasten met als gevolg negatieve exploitatieresultaten, mede het gevolg van de strategische keuze van het bestuur om conservatief te begroten in verband met de deels onvoorspelbare baten van de Rijksoverheid als subsidiënt.
- De begroting voor het jaar 2017 is geactualiseerd en enkel begroot op zekere inkomsten en eind 2016 door het bestuur goedgekeurd.
- Naar aanleiding van de cijfers van 2017 willen we de MJB – met medewerking en onder begeleiding van een extern onderwijskundig financieel expert - jaarlijks onder de loep nemen, waar nodig c.q. noodzakelijk aanpassen en een vervolg geven.

2.2. Onderwijsbeleid, beheer en organisatie

In het afgelopen kalenderjaar 2017 is het volgende beleid ten uitvoer gebracht:

In het kader van het twee à driejaarlijks onderzoek c.q. analyse naar de bestaansmogelijkheden van een éénpitter, zijn er in 2016 oriënterende gesprekken gevoerd met andere besturen in en rond Helmond om te komen tot een vorm van nadere samenwerking. Dit in het kader van het besef dat samenwerking – ook voor een éénpitter - in deze tijd zeer wenselijk en onvermijdelijk is. Deze gesprekken hebben uiteindelijk geleid tot de keuze om nauwer samen te gaan werken met Stichting OBSH (Openbare Scholen Helmond). Op diverse onderwijskundige zaken wordt vanaf begin 2016 en in 2017 ook daadwerkelijk vorm gegeven aan deze samenwerking.

- a) Personeelsbeleid**
- b) Onderwijs**
- c) Kwaliteit**
- d) Toegankelijkheid**
- e) Huisvesting**
- f) Communicatie met omgeving**

Ad a) Personeelsbeleid

De volgende aspecten hebben het afgelopen kalenderjaar wederom de nodige aandacht gekregen:

- De POP's en vooral de SOP's (persoonlijke ontwikkelingsplannen van individuele personeelsleden én schoolontwikkelingsplannen van het voltallige personeel).
- In het kader van het beleidsstuk gesprekkencyclus vindt in 3 jaar tijd een cyclus van twee functioneringsgesprekken en één beoordelingsgesprek plaats. In 2015 is de 3e cyclus gestart met bij de meeste werknemers functioneringsgesprek A. In 2016/2017 een functioneringsgesprek B en in 2017/2018 het beoordelingsgesprek.
- Intervisie van leerkrachten tijdens de bouwvergaderingen.
- Zelfsturende en met elkaar overleggende eenheden onder leiding en verantwoordelijkheid van (2016-2017) twee bouwcoördinatoren van twee bouwen (1 t/m 3 en 4 t/m 8).
- In 2017 is er een medewerkerstevredenheid onderzoek geweest (format van Scholen met Succes). Over het geheel genomen zijn alle werknemers tevreden tot zeer tevreden (gemiddeld een waardering van 7,67), echter de ontevredenheid m.b.t. werkdruk is nog te groot (36% t.o.v. landelijk 45%). Dat blijft ons bezig houden, mede doordat het welbevinden in het geding is en er daardoor de kans op meer en langere uitval bestaat, zeker als privé en werk niet meer in balans is. Teambreed, per bouw en in individuele gesprekken is daar in de afgelopen jaren reeds veel aandacht aan besteed. Helaas heeft dat nog niet tot een voldoende resultaat geleid. Bleef speerpunt in 2017 en weliswaar stijgt de ontevredenheid m.b.t de werkdruk niet meer, maar vinden wij nog steeds hoog. Individuele leerkrachten hebben en krijgen hiertoe begeleiding (in- en extern), indien noodzakelijk en/of gewenst.
- De Wilhelminaschool heeft zich – m.b.t. beleid wat gericht is op de beheersing van de uitgaven inzake uitkeringen na ontslag (m.n. richting het Participatiefonds) – bij zeer incidentele gevallen laten begeleiden door externe experts. Door een administratieve fout is er in 2017 een geschil ontstaan met het Participatiefonds m.b.t. de verantwoordelijkheid van de uitkeringskosten van een in 2016 ontstane uitkering van een ex-werknemer.

De doelstellingen ten aanzien van deze aspecten zijn grotendeels gehaald. Bij het item werkdruk én het beleid inzake uitkeringen na ontslag zijn wij druk doende.

Ad b) Onderwijs

De volgende aspecten hebben het kalenderjaar 2017 de nodige, structurele aandacht gekregen:

- In voorgaande jaren hebben wij met de groepen 5-6-7 en 8 gebruik gemaakt bij rekenen en spelling van tablets, als hulpmiddel en als oefenstof. Deze tablets werden geleased van "Snappet". Voor de inhoud werd betaald per leerling per onderdeel per maand. Doordat we (te) vaak te maken hadden met haperende hardware van de tablets van Snappet zijn we in 2016 in de groepen 5 een pilotjaar gestart met tablets (Ipad's) van Gynzy met de bedoeling om lopende 2017 een keuze te maken via welke aanbieder wij deze hulpmiddelen in willen blijven zetten. De keuze is gevallen op het werken met IPads in de groepen 5 t/m 8. De toegevoegde waarde van het werken met digitale hulpmiddelen heeft zich inmiddels wel bewezen m.n. door de hogere betrokkenheid van de kinderen, de mogelijkheid om individueel eigen leerlijnen te volgen, de directe feedback naar kinderen op hun werk, het zéér diverse aanbod én door enige taakverlichting voor de leerkrachten.
- In voorjaar 2016 hebben wij als team tijdens studiedagen vastgesteld, dat wij onze Wilhelminakoers v.w.b. onderwijs ietwat aan willen gaan passen. Dit om nog meer tegemoet te komen aan de veranderde vaardigheden (21st century skills) van de kinderen en om hun betrokkenheid en eigenaarschap t.o.v. hun eigen leerproces te vergroten. In schooljaar 2016-2017 hebben wij daartoe de 1^e stappen gezet, waarbij in de begeleiding van het proces externe expertise is ingehuurd. Momenteel worden er in alle bouwen pilots gedraaid om deze koersaanpassing steeds meer gestalte te gaan geven nu en in de komende schooljaren.
- CITO (LOVS en eind), scores per leerling, per groep en per school tijdens groepsbesprekingen.
- De trendanalyses van de scores. Per groep en per leerling in de gaten houden of er sprake blijft van groei of sprake is van zorg (IV en V scores en mogelijke achteruitgang). Per jaargroep en per school bekijken of we – gerelateerd aan het landelijk gemiddelde – gelijk of net hierboven zitten en blijven zitten. Is namelijk ons streven a.d.h.v. onze leerling-populatie.
- In 2017 hebben wij besloten om m.i.v. 2018 een andere eindtoets voor groep 8 (DIA) uit te gaan proberen vanwege ontevredenheid over de eindtoets van CITO.
- Advisering voor een goede doorstroom vanuit onze school naar het Voortgezet Onderwijs met behulp van digitaal leerling-rapport en een "warme" overdracht van gegevens.

De doelstellingen ten aanzien van deze aspecten zijn allen gehaald. Nadat de eindtoets 2013 niet voldeed aan het door ons gestelde doel om iets hoger te scoren dan gelijkwaardige scholen hebben we in 2014, 2015, 2016 en 2017 wel weer ons doel behaald.

Ad c) Kwaliteit

De volgende aspecten hebben het afgelopen kalenderjaar de nodige aandacht gekregen:

- Monitoring m.b.t. prestaties CITO (LVS en eind).
- Jaarlijkse monitoring door het MT volgens de PDCA-cyclus aan de hand van de actieplannen van ons schoolplan 2015-2019.
- Het gebruiken tijdens klassenbezoeken van de ontwikkelde kijkwijzers m.b.t. competenties leerkrachten – pedagogisch en didactisch handelen, DI-model. Dit mede in het kader van de functioneringsgesprekken.
- Onze zorgstructuur zo optimaal mogelijk ingericht houden, binnen onze mogelijkheden. Onder andere door het werken met voldoende Interne Begeleiders (IB-ers), één per bouw (onder- en bovenbouw) voor 3 dagen per week (dus 6 dagen totaal). Per 1-8-2014 worden de loonkosten van de IB-ers niet meer gedeeltelijk gefinancierd vanuit gelden van WSNS, maar gedeeltelijk vanuit het vanaf 1-8-2014 ontvangen zorgbudget van het SWV 30-08 i.h.k.v. Passend Onderwijs.
- Begin 2017 is er bij leerlingen, ouders en personeel een tevredenheidspeiling gehouden, waarbij we deze keer gebruik maken van instrumenten van "Scholen Met Succes". Keuze voor deze instrumenten, doordat hierbij de mogelijkheid tot een benchmark met ander scholen aanwezig was:
 - Ouderpeiling tevredenheid gemiddeld een 7,84 t.o.v. landelijk 7,57.
 - Leerlingpeiling tevredenheid gemiddeld een 8,45 t.o.v. landelijk 8,10.
 - Personeelspeiling tevredenheid gemiddeld een 7,67 t.o.v. landelijk 7,66.
- Vanuit deze resultaten is er naast trots tevens ruimte ingebouwd om aan de slag te gaan met de verbeterpunten, indien nodig/wenselijk.

De doelstellingen ten aanzien van deze aspecten zijn gehaald of zijn gepland.

Ad d) Toegankelijkheid

De volgende aspecten hebben het afgelopen kalenderjaar wederom de nodige aandacht gekregen:

- Instroom c.q. aannamebeleid m.b.t. tussentijdse instromers en de zwaarte van de groepen gericht op het handhaven van onze 17 zo evenwichtig mogelijke groepen is in 2017 aangepast.
- Uitstroom m.b.t. eventuele tussentijdse uitstromers en de uitstroom richting het V.O.
- Veiligheid m.b.t. de dagelijkse verkeersstroom van komende en gaande kinderen en ouders/verzorgers. De veiligheid wordt bevorderd door de inzet van verkeersbrigadiers bij de ene ingang van de school en door het hanteren van een zoen- en zoefstrook en inzet van de conciërge bij de andere ingang.
- TSO: Tussenschoolse opvang. Deze wordt door onszelf verzorgd in de lokalen van de kinderen met behulp van een coördinator en een groot aantal vrijwillige begeleiders.
- BSO: Voor- en naschoolse opvang. Dit is al jaren uitbesteed (in pandig) aan een externe partner, n.l. Korein.
- Begin gemaakt in 2015 met onderzoek/studie naar de mogelijkheden om eventueel te komen tot een Integraal Kind Centrum. Is doorgelopen in 2016, waarbij er een visiestuk is ontwikkeld (onder begeleiding van externe expertise van PentaRho). In 2017 is het besluit genomen om onszelf richting een IKC te gaan ontwikkelen én met welke partner het IKC vorm gegeven zal gaan worden. Verschillende partijen hebben meegedongen naar het partnerschap. Uiteindelijk is gekozen voor een kleinere partner uit Helmond, genaamd LeLa.

De doelstellingen ten aanzien van deze aspecten zijn gehaald en zijn gepland.

Ad e) Huisvesting

De volgende aspecten hebben het afgelopen kalenderjaar de nodige aandacht gekregen:

- Aanpassing van alle afwateringskanalen om stortbuien te trotseren en daarmee gepaard gaande lekkages te voorkomen.
- Gymzaal heeft een grote opknappbeurt gekregen, met name de kleed- en doucheruimtes.
- Voor deskundige begeleiding van alle huisvestingsproblemen (vooral onderhoud) hebben wij een contract afgesloten met de afdeling vastgoed van Gemeente Helmond. Tevens hebben zij een nieuw meerjarenonderhoudsplan gemaakt en worden de cijfers (financiën) geïndexeerd.

- Medegebruik buitenschoolse opvang (voor- en naschools) van 2 lokalen door Korein d.m.v. verhuur heeft volop de aandacht i.v.m. huurcontract én het nu te vormen IKC met een nieuwe partner.
- Peuterspeelzaal "Zwaan Kleef Aan" (Korein), waarbij een goede aansluiting van kinderen van de PSZ naar school uiteraard een belangrijk item is en blijft. Gebouwtje staat op ons terrein, is van de Gemeente Helmond en wordt gehuurd door Korein. Plannen zijn – wederom i.h.k.v. het IKC – om het gebouwtje van de Gemeente over te nemen, indien de prijs overeenkomstig de waarde zal zijn. Hierover wordt overleg gevoerd met de Gemeente Helmond.

De doelstellingen ten aanzien van deze aspecten zijn gehaald of in behandeling.

Ad f) Communicatie met omgeving.

De volgende aspecten hebben het afgelopen kalenderjaar de nodige aandacht gekregen:

- De Wilhelminaschool participeert – schooldirecteur namens het Bestuur – in het OHS (Onderwijsplatform Helmondse Schoolbesturen). OHS maakt zich sterk voor goed onderwijs voor alle Helmondse kinderen inclusief daarmee gepaard gaande zaken, zoals doorgaande leerlijnen PO-VO, techniek en wetenschap i.h.k.v. "brainport", burgerschap en huisvesting.
- De Wilhelminaschool participeert in het 1-8-2014 gevormde Samenwerkingsverband 30-08.
- De Wilhelminaschool participeert – schooldirecteur namens het Bestuur – in het overleg met de Gemeente (OOGO, o.a. decentralisatie onderhoud gebouwen m.i.v. 1-1-2015).
- De Wilhelminaschool is een samenwerking aangegaan met de stichting Openbare Scholen Helmond (OBSh), met als doelen om enerzijds onze risico's als éénpitter in te perken en anderzijds onze onderwijskundige expertises te delen en waar mogelijk/wenselijk samen op te trekken.
- Het Bestuur, de MR en het Team verantwoorden het gevoerde en te voeren beleid aan de ouders tijdens de jaarlijkse overlegvergadering, waarbij ook de Raad van Toezicht uitgenodigd en present was.
- De school houdt de ouders op de hoogte door middel van een tweewekelijks bulletin en via het Ouderportaal. Het Ouderportaal is een digitaal middel via "BasisOnline", de organisatie waar wij ook onze website ondergebracht hebben.
- De leerkrachten informeren de ouders over hun groep via het Ouderportaal.
- Onderhouden van de website van school www.wilhelminaschool.nl

De doelstellingen ten aanzien van deze aspecten zijn gehaald of lopende (OBSh).

3. Personeel

Leeftijdsopbouw

De Wilhelminaschool telt eind 2017 36 werknemers, met een gemiddelde leeftijd van 42 jaar. Van deze medewerkers zijn 30 vrouwen 83% en 6 mannen 17%. De jongste medewerker is 22 jaar. Onderstaande grafieken met diverse invalshoeken illustreren dat.

Wat is de gemiddelde leeftijd per geslacht?

42

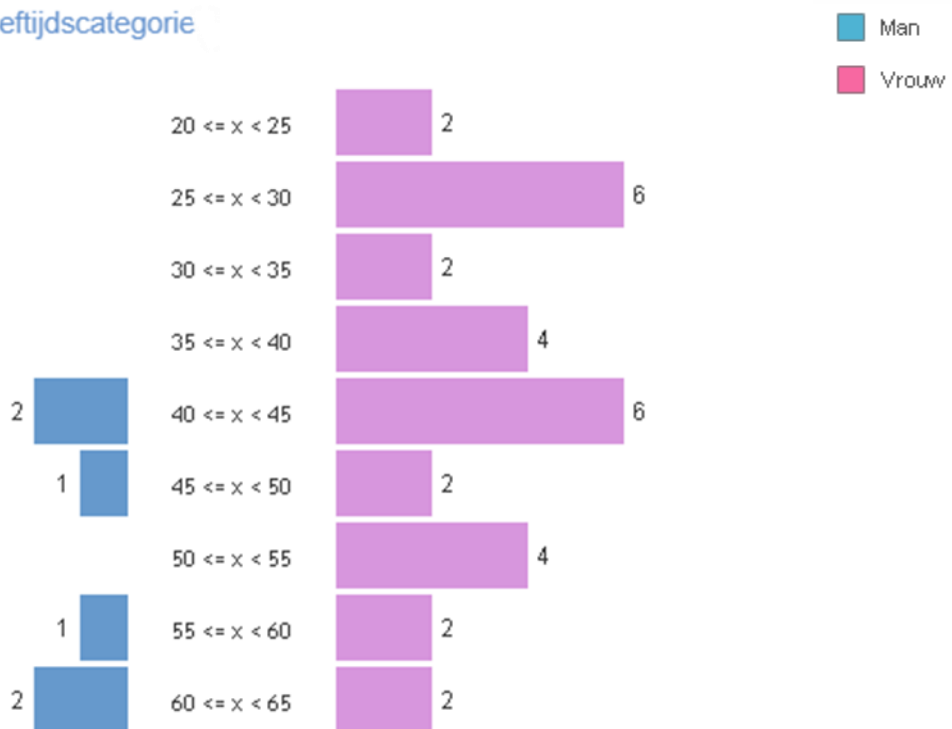

Hoeveel medewerkers zijn er in dienst per geslacht?

36

verdeling per leeftijdscategorie

Ziekteverzuim

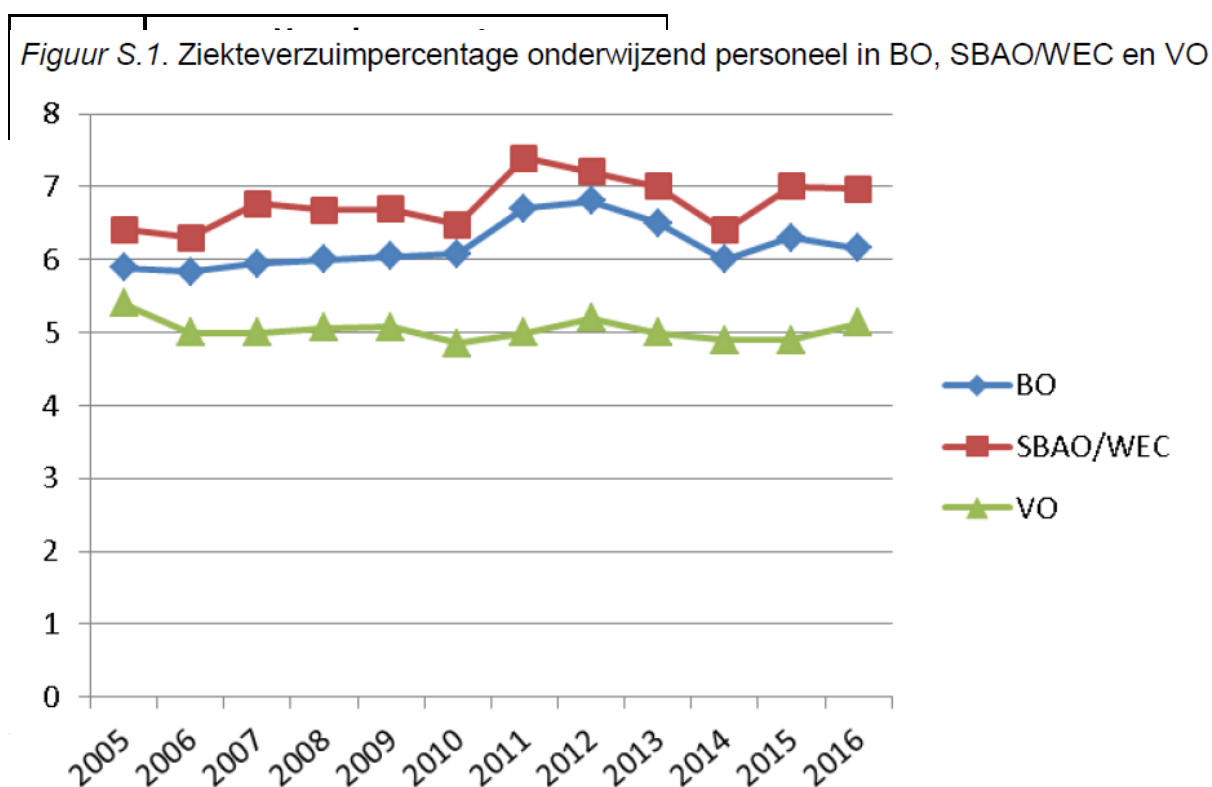
De kosten die in verband met ziekteverzuim gemaakt worden, zoals preventie en begeleidingskosten, komen ten laste van het bestuur, de kosten van ziektevervanging komen nog ten laste van het Vervangingsfonds. Het verzuimpercentage van de Wilhelminaschool (gebaseerd op cijfers van onze ARBO-dienst Human Capital Care zijn van 1-1-2017 tot 1-1-2018:

Verzuimcijfers (inclusief zwangerschapsverlof)

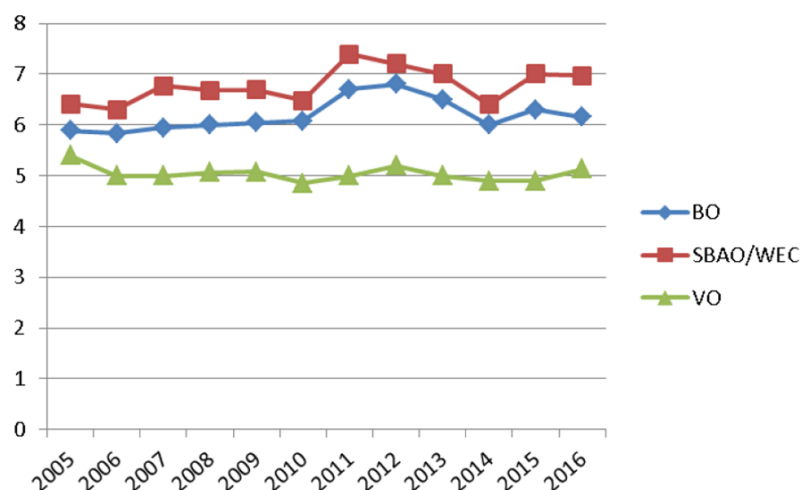
	Verzuimpercentage		Verzuimfrequentie		Gemiddelde verzuimduur	
	Deze periode	Gemiddeld ¹	Deze periode	Gemiddeld ¹	Deze periode	Gemiddeld ¹
Totaal	5,26	7,03	0,93	0,40	21,18	61,43

¹ = het 12 maandelijks voortschrijdend gemiddelde, berekend over de 12 maanden voorafgaand aan de opgevraagde periode

Verzuimpercentages kort-middel-lang

Figuur S.1. Ziekteverzuimpercentage onderwijzend personeel in BO, SBAO/WEC en VO

3. Financiën

3.1. Kengetallen

In de Staatscourant van 24 november 2011 stond gepubliceerd dat de Minister van OC&W de beleidsregel financieel toezicht po en vo 2011 heeft vastgesteld. Het financiële toezicht is gericht op financiële risico's op het niveau van bevoegd gezag (bestuur) van de scholen en betreft de aspecten: financiële continuïteit, doelmatigheid en rechtmatigheid.

De risicogerichte opzet van het toezicht houdt in dat de inspectie alleen contact legt met of een onderzoek instelt bij besturen wanneer zij financiële risico's constateert of met voldoende waarschijnlijkheid vermoedt. Hierbij fungeert het rapport van commissie "Don" over het financiële beleid bij onderwijsinstellingen als kapstok. Hierin hanteert de commissie twee belangrijke uitgangspunten: **vermogensbeheer en budget beheer**.

Bij vermogensbeheer staat de vraag centraal: wat is de kapitaalsbehoefte van de instelling? Om dit te kunnen berekenen stelt de commissie het begrip kapitalisatiefactor centraal.

Kengetallen Vermogensbeheer

Het ministerie van OC&W hanteert de kapitalisatiefactor als kengetal om te signaleren of onderwijsinstellingen hun kapitaal niet of inefficiënt benutten voor de vervulling van hun taken. De Inspectie kan de mogelijkheid van excessief spaargedrag nader onderzoeken, indien de signaleringsgrenzen zijn overschreden.

Definitie Kapitalisatiefactor: Totaal Kapitaal (excl. boekwaarde gebouw & terrein) / gedeeld door totale Baten

- bovengrens van 60% voor kleine instellingen met < € 5 mln. jaarlijkse baten.
- bovengrens van 35% voor grote instellingen met > € 8 mln. jaarlijkse baten.

Normatieve Kapitalisatiefactor, besturen	< € 5 mln. baten	> € 8 mln. baten
Bufferliquiditeit	10.0%	5.0%
Transactieliquiditeit	13.8%	8.5%
Financieringsfunctie	31.5%	20.5%
Totaal	55.3%	34.0%
Afgeronde signaleringsgrens	60.0%	35.0%

Bron: Staatscourant 24 november 2011 vastgesteld door Ministerie van OC&W.

Concreet voor de Wilhelminaschool betekent dat bij jaarlijkse baten van € 2,2 mln. een bovengrens van 60% van kracht is, wat betekent normatief € 1,3 mln. aan kapitaal.

De realisatie jaarrekening 2017 geeft een activa op balansdatum excl. gebouwen en terreinen van € 1,26 mln (= 56,36%). Is ongeveer op normatief niveau.

Investeringsbeleid / financieringsfunctie

Om kwalitatief goed onderwijs te kunnen blijven geven is het belang van investeringsruimte onderkend. Als activeringsgrens is een drempelbedrag van € 500 bepaald.

In het boekjaar 2017 bedragen de totale investeringen in leermiddelen en inventaris ca. € 33.000 (2016 ca. € 88.000). De boekwaarde in het verslagjaar is afgenomen van ca. € 258.900 naar ca. € 235.600. Normatief een benodigde investeringsbuffer 31,5% van de totale baten is ca. € 706.000.

Transactieliquiditeit

Normatief 13,8% van de totale baten van € 2,2 mln. is ca. € 309.000.

Bufferliquiditeit

Er is financiële buffer benodigd om niet beheersbare risico's op te vangen. Afhankelijk van de grootte van de instelling wordt door de commissie een percentage van de totale baten geadviseerd als buffer. Risicomarges worden voor een beoordeling als volgt gekwantificeerd: ± 10% voor instellingen met € 2,2 mln. jaarlijkse baten. Een normatief financieel benodigde buffer van ca. € 224.000. Aspecten die qua risico inschatting in acht worden genomen, zijn overheidsbezuinigingen, doordecentralisatie of krimpende aantallen leerlingen en baten.

Kapitalisatiefactor is: (totaal kapitaal excl. Boekwaarde Gebouwen & Terreinen) / totale baten

Kapitalisatie factor	Realisatie	Streefwaarde	Commissie Don Vermogensbeheer Bovengrens
2017	56,36 %	< 60 %	< 60%
2016	51,86 %	< 60 %	< 60%
2015	49,42 %	< 60 %	< 60 %
2014	46,73 %	< 60 %	< 60 %
2013	51,00 %	< 60 %	< 60 %
2012	45,00 %	< 60 %	< 60 %

Bovenstaande illustreert dat de score van de school weliswaar lager is dan de normering, maar met een stijgende trend. De Inspectie van het Onderwijs houdt financieel toezicht op de resultaten. Met een kapitalisatiefactor score van 56,36%, is nader onderzoek in de toekomst niet te verwachten. Daarnaast blijkt uit de continuïteitsparagraaf dat de komende jaren een vrij stabiel resultaat wordt verwacht en dat buitensporig spaargedrag niet aan de orde is. Bovendien bestaan er de nodige onzekerheden m.n. door onvoorspelbaarheid van de totale baten vanuit het Rijk en de uitkomst van het geschil met het Participatiefonds.

Het tweede kengetal dat het ministerie van OC&W hanteert om een beeld te krijgen bij het vermogensbeheer van onderwijsinstellingen is de solvabiliteit.

Solvabiliteit:

De solvabiliteit is een graadmeter voor de financiële onafhankelijkheid van een organisatie en geeft aan of de organisatie aan haar financiële verplichtingen kan voldoen. Bij onderwijsorganisaties is sprake van 2 solvabiliteit ratio's.

Solvabiliteit 1 is eigen vermogen / totaal vermogen.

Solvabiliteit 2 is (eigen vermogen + voorzieningen) / totaal vermogen.

Het grote verschil tussen solvabiliteit 1 en solvabiliteit 2 wordt veroorzaakt door voorzieningen. Dit aandeel bedraagt 23% van de totale balans waarde einde verslagjaar.

Solvabiliteit 1	Realisatie	Streefwaarde	DUO - norm
2017	46,50	>25 %	30,00
2016	49,17	>25 %	30,00
2015	54,24	>25 %	30,00
2014	55,54	>25 %	30,00
2013	55,00	>25 %	30,00
2012	59,29	>25 %	30,00

Solvabiliteit 2	Realisatie	Streefwaarde	DUO - norm
2017	72,14	nb	50,00
2016	71,83	nb	50,00
2015	75,25	nb	50,00
2014	71,89	nb	50,00

Solvabiliteit is een voorname indicator, die aangeeft in hoeverre bezittingen op de activazijde van de balans gefinancierd zijn met eigen vermogen.

De solvabiliteit van de Wilhelminaschool ligt hoe dan ook, ruim boven de DUO en interne normering.

Weerstandsvermogen:

Het weerstandsvermogen geeft een eveneens een beeld of het bestuur enerzijds te rijk zou zijn of anderzijds of er financiële capaciteit is om onvoorziene tegenvallers in de exploitatie op te vangen. Als streefwaarde wordt door Dienst Onderwijs Uitvoering (DUO) een norm van 15 tot 20% als koers geadviseerd voor weerstandsvermogen.

Het kengetal is volgens commissie "Don" te beperkt en verwarrend en achterhaald door de kapitalisatiefactor. Ondanks dat publiceert het ministerie toch benchmark gegevens over het weerstandsvermogen.

OC&W hanteert voor PO definitie: (Eigen vermogen +/- materiële vaste activa) / totale rijksbijdragen.

Weerstandsvermogen %	Realisatie	Streefwaarde	DUO – norm
2017	17,52	< 25,00	15,0 – 20,0
2016	15,75	< 25,00	15,0 – 20,0
2015	18,28	< 25,00	15,0 – 20,0
2014	16,00	< 25,00	15,0 – 20,0
2013	18,00	< 25,00	15,0 – 20,0
2012	20,25	< 25,00	15,0 – 20,0

Door de kleinschaligheid is er maar beperkte mogelijkheid tot bepaalde risicospreiding. Door het hoge aandeel van personele lasten zit er weinig flexibiliteit in de kostenstructuur. Het is wenselijk om als streefwaarde de bovengrens van de DUO - CFI normering van 20% aan te houden.

In bovenstaand overzicht wordt duidelijk zichtbaar dat het weerstandsvermogen van de Wilhelminaschool in 2017 weer een stijgende lijn toont ten opzichte van 2016. De gemiddelde realisatie van de afgelopen jaren laat zien dat de cijfers binnen de DUO norm blijven.

Voor de korte termijn adviseert de commissie Don ook te kijken naar budgetbeheer.

Kengetallen Budgetbeheer

Liquiditeit:

De liquiditeit geeft aan of een organisatie voldoende geld beschikbaar heeft om aan de direct opeisbare betalingsverplichtingen te kunnen voldoen.

Een goede liquiditeitsratio illustreert het vermogen van een organisatie om crediteuren tijdig (op korte termijn) te kunnen betalen.

Liquiditeit {current ratio} is (kortlopende vorderingen + liquide middelen) / kortlopende schulden.

Liquiditeit Current ratio	Realisatie	Streefwaarde	DUO – norm
2017	2,93	> 1,00	1,20
2016	2,77	> 1,00	1,20
2015	3,20	> 1,00	1,20
2014	2,65	> 1,00	1,20
2013	2,59	> 1,00	1,20
2012	2,83	> 1,00	1,20

De liquiditeit schommelt nogal de laatste jaren, maar is momenteel nagenoeg gelijk aan 2012 en is aanzienlijk beter dan normering en streefwaarde.

Kasstroom overzicht

Het kasstroomoverzicht maakt zichtbaar waar de geldmiddelen vandaan kwamen en waaraan zij zijn uitgegeven. Zie hiervoor paragraaf B4 van de jaarrekening.

Over 2017 is er een forse toename in liquide middelen van ca. € 173.000. Hoofdzakelijk het gevolg van de toename van de vlottende middelen.

Rentabiliteit:

Rentabiliteit heeft betrekking op het rendement en geeft aan of er sprake is van een positief dan wel negatief bedrijfsresultaat uit gewone bedrijfsvoering in relatie tot de totale baten.

Rentabiliteit is exploitatie resultaat uit gewone bedrijfsvoering / totale baten.

Rentabiliteit %	Realisatie	Streefwaarde	DUO - norm
2017	0,81	> 2,00	0,0 / 4,0
2016	- 0,56	> 2,00	0,0 / 4,0
2015	2,05	> 2,00	0,0 / 4,0
2014	- 2,68	> 2,00	0,0 / 4,0
2013	0,23	> 2,00	0,0 / 4,0
2012	- 0,54	> 2,00	0,0 / 4,0

In principe heeft de onderwijsinstelling geen winstoogmerk. Vanuit dat principe kan de rentabiliteit 0 zijn. Echter ter instandhouding van vermogen is het wel noodzakelijk de inflatie te compenseren. De situatie wordt precair als de rentabiliteit scores structureel negatief zijn en tevens naar verwachting negatief blijven in de toekomst, want dan blijf je interen op je reserves en voorzieningen.

De PO raad adviseert, dat gemiddelde rentabiliteit berekent over de afgelopen jaren, dient uit te komen tussen 0% en 5%. Voor de Wilhelminaschool is de gemiddelde score over de laatste zes jaren ongeveer +/- 0,1%. Een score rondom de Don-norm. Kortom, nog geen urgente actie vereist, maar reden om scherp in de gaten te blijven houden.

Personele last / totale lasten:

De verhouding van de personele lasten ten opzichte van de totale lasten is in de onderwijssector enorm hoog. Als streefwaarde houdt het bestuur maximaal 79% aan. De afgelopen jaren laat zien dat de verhouding tussen personele lasten en totale lasten binnen deze streefwaarde blijft. De lage(re) score in 2016 werd veroorzaakt door hogere materiële lasten (incidentele extra dotatie aan de onderhoudsvoorziening).

Personele last / Totale lasten %	Realisatie	Streefwaarde
2017	77,37	< 79,00
2016	75,11	< 79,00
2015	78,27	< 79,00
2014	79,01	< 79,00
2013	78,19	< 79,00
2012	77,42	< 79,00

Materiele / Totale lasten %	Realisatie	Streefwaarde
2017	22,63	> 21,00
2016	24,89	> 21,00
2015	21,73	> 21,00
2014	20,99	> 21,00
2013	21,81	> 21,00
2012	22,58	> 21,00

Benchmarking is een manier om organisaties makkelijker te kunnen vergelijken. Er volgt een beeld van de landelijke ontwikkeling van de diverse financiële kengetallen in het primair onderwijs.

Rijlabels	Gemiddelde van Kapitalisatie factor	Gemiddelde van Solvabiliteit I	Gemiddelde van Solvabiliteit II	Gemiddelde van Liquiditeit (quick ratio)	Gemiddelde van Rentabiliteit	Gemiddelde van Personeelslasten / totaal lasten	Aantal van Bevoegd Gezag
2016	61,36	0,64	0,76	4,31	0,03	0,79	1.117
PO	61,36	0,64	0,76	4,31	0,03	0,79	1.117
BO1	69,97	0,68	0,79	5,19	0,02	0,79	371
BO2	61,84	0,64	0,78	4,78	0,01	0,79	59
BO3	56,75	0,66	0,78	4,04	0,01	0,80	88
BO4	40,86	0,59	0,72	2,94	0,08	0,80	137
BO5	46,46	0,61	0,74	2,89	0,01	0,81	186
BO6	43,32	0,57	0,72	2,51	0,01	0,81	95
SBO	66,89	0,71	0,82	5,07	0,02	0,86	22
SPEC	52,37	0,60	0,72	3,92	0,00	0,83	82
SWV	127,43	0,67	0,67	8,34	0,19	0,62	77
2015	57,52	0,64	0,75	4,22	0,04	0,80	1.111
PO	57,52	0,64	0,75	4,22	0,04	0,80	1.111
BO1	67,62	0,68	0,79	5,13	0,02	0,79	368
BO2	61,35	0,64	0,78	4,69	0,02	0,80	59
BO3	55,38	0,66	0,78	4,02	0,01	0,80	87
BO4	44,86	0,60	0,73	2,82	0,00	0,81	135
BO5	45,88	0,62	0,74	2,82	0,00	0,82	186
BO6	42,32	0,58	0,71	2,40	0,00	0,81	95
SBO	64,96	0,71	0,82	5,05	0,03	0,85	22
SPEC	52,02	0,61	0,71	4,05	0,02	0,83	82
SWV	81,56	0,66	0,67	7,84	0,41	0,63	77
2014	57,85	0,64	0,74	3,86	0,02	0,81	1.075
PO	57,85	0,64	0,74	3,86	0,02	0,81	1.075
BO1	68,18	0,69	0,78	5,08	0,01	0,80	364
BO2	62,13	0,64	0,76	4,56	0,01	0,81	59
BO3	55,39	0,67	0,77	3,88	0,01	0,82	87
BO4	45,70	0,61	0,73	2,73	-0,01	0,82	137
BO5	46,42	0,62	0,74	2,80	-0,01	0,82	186
BO6	42,75	0,59	0,71	2,31	-0,01	0,82	95
SBO	61,68	0,71	0,81	5,00	-0,02	0,86	22
SPEC	48,95	0,59	0,68	3,60	0,02	0,84	80
SWV	103,39	0,54	0,55	4,00	0,34	0,66	45
2013	54,49	0,64	0,74	3,66	0,04	0,82	1.028
PO	54,49	0,64	0,74	3,66	0,04	0,82	1.028
BO1	65,74	0,68	0,78	4,89	0,04	0,80	362
BO2	58,69	0,65	0,77	4,48	0,05	0,81	58
BO3	54,62	0,65	0,74	3,56	0,04	0,81	88
BO4	45,85	0,61	0,72	2,77	0,03	0,82	137
BO5	45,86	0,62	0,73	2,77	0,04	0,82	186
BO6	42,31	0,59	0,70	2,23	0,03	0,82	95
SBO	61,85	0,71	0,78	4,23	0,02	0,86	22
SPEC	47,73	0,58	0,66	2,79	0,03	0,84	80
2012	51,87	0,62	0,72	3,30	0,01	0,82	1.028
PO	51,87	0,62	0,72	3,30	0,01	0,82	1.028
BO1	63,09	0,66	0,76	4,47	0,01	0,81	362
BO2	55,13	0,61	0,75	3,83	0,01	0,81	58
BO3	50,82	0,62	0,71	3,05	0,01	0,82	88
BO4	43,87	0,59	0,71	2,45	0,00	0,82	137
BO5	43,12	0,59	0,70	2,37	0,00	0,83	186
BO6	40,17	0,55	0,67	1,92	0,00	0,82	95
SBO	60,07	0,69	0,76	4,00	0,02	0,87	22
SPEC	45,54	0,57	0,65	2,93	0,02	0,84	80
Eindtotaal	56,72	0,64	0,74	3,88	0,03	0,81	5.359

- BO1 1 school
- BO2 2 scholen
- BO3 3 tot 5 scholen
- BO4 6 tot 10 scholen
- BO5 11 tot 20 scholen
- BO6 > 20 scholen
- SBO SBO scholen
- SPEC Speciaal onderwijs
- SWV Samenwerkingsverbanden

Reserves / voorzieningen

Onderstaand een schema van de ontwikkeling van reserves en voorzieningen in totaal en per leerling. Gebaseerd op het aantal leerlingen per 1 oktober 2017 en 1 oktober 2016.

Reserves/ Voorz. per 31 december	Wilhelmina school Totaal €	Wilhelmina school Totaal €	Wilhelmina school per leerling €	Wilhelmina school per leerling €
	2017	2016	2017	2016
Aantal leerlingen	437	424	437	424
Algemene reserve	358.175	339.979	820	802
Bestemmingsreserves	241.000	241.000	551	568
Totaal	599.175	580.979	1.371	1.370
Voorz. Onderhoud	304.977	244.214	698	576
Voorz. Jubilea	25.458	23.544	58	55
Totaal	330.435	267.758	756	631
Generaal Totaal	929.610	848.737	2.127	2.001

Algemene reserve

De algemene reserve neemt toe met het exploitatieresultaat 2017 ad € 18.196 naar € 358.175, per leerling: € 820.

Overige bestemmingsreserve

Het saldo aan bestemmingsreserve eindigt in 2017 op een niveau van € 241.000 conform vorig verslagjaar. Dit is per leerling: € 551.

Samenvattend een toename van de reserves per leerling in het verslagjaar.

- De totale reserves per leerling € 1.371 eind 2017
- De totale reserves per leerling € 1.370 eind 2016.

Voorziening preventief onderhoud

Er wordt gewerkt met een meerjarenonderhoudsplan (MOP). In 2017 neemt de voorziening toe naar een niveau van € 304.977, per leerling: € 698 tegenover € 576 per leerling eind 2016.

Voorziening P&A

Voorziening jubilea neemt toe naar € 25.458, per leerling: € 58.

Samenvattend een toename van de voorzieningen per leerling in 2017 van € 125.

- De totale voorzieningen per leerling € 756 eind 2017,
- De totale voorzieningen per leerling € 631 eind 2016.
- De onderhoudsvoorziening is gebaseerd op een meerjarenonderhoudsplan met het doel om uitgaven te kunnen betalen en het gebouw in degelijke staat te houden.
- De voorziening Jubilea is gevormd om de te betalen jubilea gratificatie aan het personeel in de toekomst te kunnen opvangen.
- Reserves en voorzieningen zijn te bestempelen als middelen om op tijd in te kunnen zetten om de kwaliteit van onderwijs, personeel en op facilitair gebied te kunnen blijven garanderen.

3.2. Staat van baten en lasten

De Wilhelminaschool sluit 2017 af met een positief resultaat van € 18.196 versus een negatief resultaat van € 12.418 vorig jaar. Budgettair over 2017 bestond de verwachting dat het resultaat negatief € 57.427 zou bedragen.

Onderstaand een overzicht van de totale baten en lasten over diverse jaren.

Exploitatie €	Realisatie 2017	Begroting 2017	Afwijking in %	Realisatie 2016
Baten	2.239.273	2.131.320	5,1 %	2.212.617
Lasten	2.222.267	2.190.247	1,4 %	2.228.290
Saldo baten lasten	17.006	-/- 58.927		-/- 15.673
Financiële baten en lasten	1.190	1.500		3.255
Totaal resultaat	18.196	-/- 57.427		-/- 12.418

Financiële beschouwing baten:

Sinds de lumpsumfinanciering ontvangt het bevoegd gezag bekostiging per schooljaar gebaseerd op het aantal leerlingen (met uitzondering van de materiële instandhouding) per 1 oktober van het voorgaande jaar. In deze vergoeding wordt rekening gehouden met het feit dat ouder personeel meestal duurder is. Dit wordt gedaan door de lumpsum deels afhankelijk te maken van de zogenaamde GGL: de gewogen gemiddelde leeftijd van de leerkrachten. De vergoeding wordt op bevoegd gezagsniveau uitgekeerd. De financiële verslaggeving is gebaseerd op het kalenderjaar.

De baten zijn direct gekoppeld aan het aantal leerlingen. Indien de huidige trend van een dalend aantal leerlingen blijft bestaan en ook gaat gelden voor de Wilhelminaschool, dan staan de baten onder druk. Voor de komende jaren wordt hier bij ons niet van uitgegaan. Om een gezond financieel resultaat te blijven realiseren is in dat opzicht kostenbeheersing van belang. In de praktijk komt dat vooral neer op het vermogen om tijdig personele verplichtingen aan te passen aan een teruglopende lumpsum. Vandaar dat wij ernaar streven om in de formatie een flexibele schil van ± 5% te behouden.

Baten	Realisatie 2017	Begroting 2017	Verschil versus begroting	Realisatie 2016	Verschil versus realisatie
Rijksbijdragen	2.075.221	2.015.320	59.901	2.051.517	23.704
Overige overheidsbijdragen	25.777	16.000	9.777	19.307	6.470
Overige baten	138.275	100.000	38.275	141.793	-3.518
Totaal	2.239.273	2.131.320	107.953	2.212.617	26.656

Rijksbijdragen

De rijksbijdragen zijn bijna € 24.000 hoger dan vorig jaar en bijna € 60.000 hoger dan begroot. De toename van de rijksbijdragen wordt voornamelijk veroorzaakt door een stijging van de Lumpsum, de bekostiging P&A en prestatiebox (door verhoging parameters) en door hogere doorbetalingen Rijksbijdragen SWV. Hier komt ook weer de welbewuste keuze tot uiting om conservatief te begroten.

Overige overheidsbijdragen

Deze post betreft naast de gemeentelijke bijdrage van de gymzaal ook de afronding van het VVE project waarbij € 10.000 baten zijn gerealiseerd in 2017. De totale opbrengsten zijn dan ook ongeveer € 10.000 hoger dan begroot en ruim € 6.400 hoger dan gerealiseerd in 2016.

Overige baten

De overige baten zijn ongeveer € 3.500 lager dan vorig jaar en maar liefst ruim € 38.000 hoger dan begroot. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door detacheringsinkomsten vanuit Stg. Prodas die in de begroting 2017 niet waren voorzien. Dit betreft een detachering van een medewerker in de eerste helft van 2017.

Financiële beschouwing lasten:

In totaliteit overschrijden de lasten de begroting 2017 met € 32.020 (1,4%).

In vergelijking tot vorig verslagjaar een afname van ruim € 6.000 in de realisatie van de lasten.

Lasten	Realisatie 2017	Begroting 2017	Vershil versus begroting	Realisatie 2016	Vershil versus realisatie
personeel	1.719.261	1.715.013	4.248	1.673.769	45.492
afschrijving	55.284	62.284	-/- 7.000	58.734	-/- 3.450
huisvesting	210.162	190.700	19.462	272.819	-/- 62.657
overige	183.879	149.750	34.129	159.507	24.372
leermiddelen	53.681	72.500	-/- 18.819	63.461	-/- 9.780
Totaal	2.222.267	2.190.247	32.020	2.228.290	-/- 6.023

Personele Lasten:

De "Gouden Regel" binnen de lumpsum gedachte is dat structurele personele verplichtingen zo veel mogelijk aangepast dienen te worden aan de structurele baten. De baten zijn direct gekoppeld aan het aantal leerlingen. Gesteld kan worden dat de sturing op de formatie het belangrijkste element in de sturing op personele lasten is. In de loop der jaren is een dalende tendens in formatie zichtbaar.

Onderstaande tabel heeft betrekking op het gemiddelde aantal werkzame medewerkers gedurende het kalenderjaar conform Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs. Dit is bijvoorbeeld inclusief medewerkers die in dienst zijn maar Bapo, compensatie- of ouderschapsverlof genieten. Exclusief externe inhuur.

Leerlingen en personeel (FTE)	Leerlingen 1-10	FTE
2017	437	26,71 FTE
2016	424	24,91 FTE
2015	435	25,10 FTE
2014	447	27,04 FTE

Er wordt nadrukkelijk sturing gegeven aan inzet van FTE.

Ten opzichte van 2016 stijgt het aantal FTE met bijna 2 FTE. De totale personele lasten in het verslagjaar stijgen met ruim € 45.000. Naast de reguliere lonen en salarissen betreft dit ook de overige personele lasten (nascholing, lasten passend onderwijs en inhuur externen).

Uitgedrukt als aandeel van de totale lasten nemen de personele lasten toe van 75,11% naar 77,37% in 2017.

Het kengetal Personeel / Rijksbijdragen benadert de personele lasten vanuit de baten kant.

Personele lasten / rijksbijdragen	Realisatie
2017	82,8 %
2016	81,6 %
2015	82,0 %
2014	87,8 %

Het kengetal personele lasten t.o.v. rijksbijdragen wordt door de Inspectie gehanteerd om te oordelen of de continuïteit van de stichting niet in gevaar is. Als norm is het plafond bepaald op

95%. Hier blijkt eveneens dat de bedrijfsvoering van de school de laatste jaren goede stappen heeft gezet. De afhankelijkheid van de rijksbijdragen is verlaagd en ligt in lijn met de landelijke cijfers. Een gezonde ontwikkeling.

In 2017 nemen de personele lasten in relatie tot de totale rijksbijdragen een klein deel toe ten opzichte van voorgaand jaar. Personele kosten blijven echter een doorslaggevende post waarvoor waakzaamheid geboden blijft. Het blijft dan ook een noodzaak om het aantal FTE's in balans te houden met de bekostiging van het aantal leerlingen.

Materiele lasten:

- **Afschrijvingskosten:**

De afschrijvingskosten ad € 55.284 wijken € 7.000 af van de geplande afschrijvingen (onderschrijving). De begrote investeringen 2017 waren € 80.000 terwijl er voor een bedrag van ruim € 33.000 daadwerkelijk is geïnvesteerd. Dit verklaart de onderschrijving van de afschrijvingskosten in 2017.

- **Huisvestingslasten:**

De gerealiseerde huisvestingslasten zijn ruim € 19.000 hoger dan begroot. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de extra dotatie aan de voorziening groot onderhoud van ongeveer € 20.000. Eind 2016 is een nieuw meerjarenonderhoudsplan opgesteld welke als basis dient voor de voorziening groot onderhoud. Op basis van dit plan is eind 2016 een extra dotatie aan de voorziening groot onderhoud gedaan. In overleg met de controlerend accountant is ook afgesproken dat in de periode 2017-2020 de hoogte van de voorziening stapsgewijs verder op peil wordt gebracht.

- **Overige instellingslasten:**

De realisatie van de overige instellingslasten sluiten einde boekjaar € 183.879 tegenover € 159.507 vorig jaar en was begroot op € 149.750.

Het verschil tussen begroting en realisatie wordt enerzijds veroorzaakt door een overschrijding van bijna € 18.000 ten aanzien van de resultaten TSO en Activiteitenbijdragen. De bijdragen TSO en Activiteitenbijdragen en ook de lasten die hierop betrekking hebben lopen via de exploitatie. Zo zijn ze ook begroot, maar de begroting bedraagt per saldo negatief € 2.550. De realisatie laat nu echter zien dat er een resultaat behaald is van ongeveer € 18.000 voor deze twee samen (overschrijding van ongeveer € 20.500). Dit resultaat wordt via de overige instellingslasten gecorrigeerd richting balans.

De begroting van de totale baten TSO en Activiteitenbijdragen bedraagt € 70.000 terwijl hier nu een realisatie tegenover staat van € 81.500 (overschrijding van ongeveer € 11.500). De begroting van de totale lasten TSO en Activiteitenbijdragen bedraagt € 72.500 terwijl hier nu een realisatie tegenover staat van € 63.500 (onderschrijving van ongeveer € 9.000).

Het verschil wordt anderzijds veroorzaakt door een aantal onderschrijvingen ten opzichte van de begroting, zijnde deskundigheidsadvies (overschrijding van ongeveer € 9.500) en de reprocosten (overschrijding van ongeveer € 8.000).

- **Leermiddelen:**

De uitgaven voor leermiddelen onderschrijden de begroting met bijna € 19.000 en zijn bijna € 10.000 lager dan in 2016. De grootste oorzaak van de onderschrijving betreft de post OLP verbruik. Waar in de begroting nog rekening is gehouden met een bedrag van € 40.000 voor dagelijkse OLP, is de feitelijke realisatie in 2017 bijna € 16.500. In 2016 bedroegen de uitgaven voor OLP verbruik nog ruim € 27.000. Heeft mede te maken met minder aanschaf OLP door het gebruik van de iPads.

Kostenbeheersing is van belang. In de praktijk komt dat vooral neer op het tijdig aanpassen van personele lasten aan de teruglopende inkomsten / leerlingen. Hier slaagt de Wilhelminaschool tot nu toe goed in.

Ook bij de materiële lasten volgt een stabiel, gezond beeld met verklaarbare afwijkingen.

De lage rentestand heeft zijn weerslag op de rente baten. De financiële lasten omvat bank kosten en rentelasten. Verder geen bijzonderheden of risico's.

3.3. Treasuryverslag

Inleiding

Onder 'treasury' is te verstaan: het sturen en het beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële posities en stromen en de hieraan verbonden risico's. In het kader van dit statuut betreft treasury met name het beheer van het vermogen c.q. van de reserves en voorzieningen van Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina. In dit treasurystatuut wordt het beleid ten aanzien van het vermogensbeheer geformuleerd en worden de bevoegdheden en verantwoordelijkheden en de organisatie van de treasuryfunctie vastgelegd.

In het statuut worden afspraken over onderwerpen als beheersing van rentekosten en -risico's, financierings- en beleggingsvraagstukken vastgelegd. Dit treasurystatuut is van toepassing op de publieke en private middelen van Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina.

4. Doelstelling treasuryfunctie

Het treasurybeleid is ondergeschikt en dienend aan de primaire doelstelling van Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina, namelijk het geven van onderwijs. Hiervan afgeleid is de doelstelling van het financieel beleid het borgen van de financiële continuïteit van de organisatie. Deze doelstelling valt uiteen in het realiseren en borgen van:

- voldoende liquiditeit
- lage financieringskosten
- risicomijdende uitzettingen
- kosteneffectief betalingsverkeer
- beheersen en bewaken financiële risico's

a. Voldoende liquiditeit

In het geval van tijdelijk overtollige middelen kan een deel van de beschikbare middelen zodanig worden uitgezet dat deze zonder al te veel kosten snel liquide te maken zijn. Om de liquiditeitspositie zo goed mogelijk aan te laten sluiten op de liquiditeitsbehoefte, wordt er periodiek en minimaal eens per jaar, een liquiditeitsprognose opgesteld, die een periode van vijf jaar beslaat.

b. Lage financieringskosten

Ook het aantrekken van benodigde middelen vindt plaats op basis van een (actuele) liquiditeitsprognose. Bij het aantrekken van langlopende geldleningen worden offertes opgevraagd bij minimaal 3 partijen.

c. Risicomijdende uitzettingen (vooralnog wordt hier geen gebruik van gemaakt)

Middelen die niet direct noodzakelijk zijn om liquide aan te houden, worden uitgezet. Het Bestuur besluit welke treasuryinstrumenten worden ingeschakeld. Desgewenst wordt de huisbankier verzocht om een beleggingsvoorstel. Uit de beleggingen mogen nooit nieuwe risico's ontstaan. Het beleggingsvoorstel omvat een kredietwaardigheidsbeoordeling van de instelling.

De kredietwaardigheid wordt minimaal eens per jaar gecontroleerd door het Bestuur. Voordat een belegging wordt aangekocht, is aan de hand van een liquiditeitsprognose aangetoond dat de betreffende waardepapieren niet verkocht hoeven te worden voor het einde van de looptijd. Onder deze conditie is sprake van een hoofdsomgarantie (de periode van beleggen is eindig en de belegging wordt op een vooraf vastgestelde einddatum terugontvangen) en een belegging kan pas als risicomijdend worden aangemerkt, als er een dergelijke garantie van toepassing is.

d. Kosteneffectief betalingsverkeer

Gezien de omvang van het betalingsverkeer is het van belang dat de financiële logistiek optimaal is ingericht. Het betalingsverkeer van Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina is zo ingericht dat het kosteneffectief kan worden beheerd. De bankrelaties van de stichting worden minimaal één keer per vier jaar geëvalueerd.

e. Beheersen en bewaken van risico's

Het treasurybeleid is gericht op het uitsluiten dan wel minimaliseren van het debiteurenrisico, het renterisico en het interne liquiditeitsrisico:

- Het debiteurenrisico is de kans dat belegde middelen niet worden terugontvangen van debiteuren. Dit risico wordt beperkt door te beleggen bij marktpartijen die voldoen aan de in de wet vermelde voorwaarden.
- Het renterisico wil zeggen het gevaar verbonden aan de veranderingen in de rentestructuur. Het renterisico dient te worden afgedekt door het opbouwen van een evenwichtige beleggingsportefeuille in relatie tot de geldende rentestructuur en de verwachtingen ten aanzien van de renteontwikkeling.
- Het interne liquiditeitsrisico is de kans dat opbrengsten worden gemist dan wel kosten worden gemaakt door wijzigingen in de geprognosticeerde financieringsbehoefte en investeringsplannen. Goede interne afspraken en een regelmatige actualisatie van de prognoses van de financieringsbehoefte zullen het liquiditeitsrisico beperken.

Het treasurybeleid maakt deel uit van het financiële beleid van Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina. Het vindt plaats binnen de kaders van de Regeling van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 6 juni 2016 met kenmerk WJZ/800938, houdende regels over het uitzetten van gelden, het aangaan van leningen en het aangaan van verbintenissen voor financiële derivaten (Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016 RBLD 2016)). De regeling heeft betrekking op de publieke middelen van Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina.

In de bedrijfsvoering wordt gestreefd naar een zo hoog mogelijke opbrengst van de (tijdelijk) overtollige middelen tegen een aanvaardbaar risico. Met het oog op het afdekken van financiële risico's en het financieren van geplande investeringen worden reserves en voorzieningen opgebouwd. In het treasurybeleid wordt uitvoering gegeven aan eigen verantwoordelijkheid van Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina om alle tot haar beschikking staande middelen risicomijdend uit te zetten.

Bij het aantrekken respectievelijk uitzetten van alle benodigde respectievelijk overtollige middelen wordt gehandeld overeenkomstig de in deze regeling gestelde verplichtingen.

Richtlijnen en limieten

Algemene richtlijnen (indien van toepassing)

Het betreft hier richtlijnen voor het uitzetten van gelden, het aangaan van leningen en voor overige middelen, voor zover deze in de administratie niet zijn afgescheiden van de publieke middelen en voor zover het Bestuur hiervoor geen aparte richtlijnen heeft vastgesteld. De wettelijke kaders hiervoor zijn vastgelegd in de Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016 van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 6 juni 2016 met kenmerk WJZ/800938. De regeling houdt in dat:

- Derivaten, leningen of beleggingen worden alleen aangetrokken dan wel uitgezet bij financiële ondernemingen als bedoeld in de Wet op het financieel toezicht en die:
 - gevestigd zijn in een lidstaat (Een lidstaat is staat die lid is van de Europese Unie of een andere staat die partij is bij de overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte);
 - minstens een single A-rating hebben, afgegeven door ten minste twee van de drie ratingsbureaus Moody's, Standard & Poor's en Fitch.
- Beleggingen, leningen met publieke middelen worden alleen aangetrokken in euro's.
- Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina is een niet-professionele belegger.
- Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina verzoekt de financiële instelling zich te laten aanmerken als niet-professionele belegger bij het aantrekken van leningen en het beleggen van tijdelijk overtollige middelen.

Richtlijnen inzake beleggingen (indien van toepassing, wordt nu niet gedaan)

- Middelen die tijdelijk overtollig zijn kunnen in een belegging worden uitgezet.
- De periode van het beleggen is eindig en de belegging wordt op een vooraf vastgestelde einddatum terugontvangen.

- De hoofdsom van de belegging wordt door de financiële onderneming te allen tijde gegarandeerd.
- Er wordt niet belegd in achtergestelde spaarrekeningen en achtergestelde deposito's;
- Beleggingen moeten vooraf door het Bestuur ter kennisname aan de Raad van Toezicht worden gestuurd.

Richtlijnen inzake leningen

- Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina geeft geen leningen uit aan derden, noch aan personeel, noch aan andere instellingen of organisaties, tenzij deze lening van toepassing is voor de uitvoering van de wettelijke taak van Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina en binnen het doel van Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina past.
- Bij het aangaan van leningen gaat Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina geen extra risico's aan die het voortbestaan van Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina of het geven van onderwijs kunnen bedreigen.
- Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina leent alleen bij financiële instellingen die voldoen aan de eisen zoals opgenomen in artikel 4 eerste lid van de 'Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016'.
- Leningen moeten vooraf door het Bestuur ter kennisname aan de Raad van Toezicht worden gestuurd

Richtlijnen privaat vermogen

Met betrekking tot de private middelen zijn de hiervoor opgenomen richtlijnen eveneens van toepassing, maar in voorkomende gevallen mag hiervan gemotiveerd worden afgeweken. Het is echter niet toegestaan dat met private middelen dermate grote risico's worden aangegaan, dat deze een negatief effect kunnen hebben op de publieke middelen. De private middelen zijn vastgelegd in de jaarrekening en de administratie van de Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina en hebben betrekking op de niet door OCW gefinancierde activiteiten.

Treasuryinstrumenten

Bij het voeren van treasurybeleid zijn de volgende instrumenten toegestaan:

- Rekening-courant
- Kasgeldleningen
- Spaarrekeningen
- Deposito's
- Schatkistbankieren
- Vaste geldleningen, al dan niet bezwaard met een hypotheek
- Onderhandse geldleningen

Als het Bestuur instrumenten wil inzetten die niet zijn aangegeven in het treasurystatuut, vraagt hij hiervoor de voorafgaande goedkeuring van de Raad van Toezicht.

Organisatie van de treasuryfunctie

Plaats in de organisatie

De treasuryfunctie wordt uitgeoefend onder verantwoordelijkheid van het Bestuur. Het Bestuur is bevoegd om dat deel van de middelen dat niet benodigd is om de liquiditeit te waarborgen, zodanig te beleggen dat een zo hoog mogelijk rendement verkregen wordt. De bestuurder is tevens bevoegd om uitvoerende werkzaamheden te laten uitvoeren door anderen, bijvoorbeeld een extern administratiekantoor.

Treasuryplan

Het Bestuur stelt een treasuryplan vast dat deel uitmaakt van de begrotingsstukken. In het plan komen de volgende onderwerpen aan de orde.

- De liquiditeitsprognose voor het begrotingsjaar en vier daarop volgende jaren (artikel 3 lid1c van de regeling als genoemd in paragraaf 3.1 van dit statuut). Deze prognose is gebaseerd op historische patronen, aangevuld met nadere gegevens omtrent zoals het vermoedelijke verloop

van de bekostiging en de personeelskosten, investeringen en groot onderhoud. Uit de prognose blijkt of de omvang van de liquiditeiten gedurende het jaar optimaal is en of reeds ingenomen en eventuele nieuwe posities aangehouden kunnen worden tot het einde van de looptijd.

- De rentevisie van de bank, dit ter ondersteuning voor het opstellen van de begroting, m.n. de financiële baten en lasten.
- Renterisico (voor zover van toepassing): de samenstelling van de huidige leningenportefeuille wordt weergegeven, doorgerekend met enkele rentescenario's.
- Geld- en kapitaalmarktpartijen: hier wordt aangegeven waar de stichting haar middelen belegt of wellicht zal gaan beleggen in het komende begrotingsjaar.

Verantwoordelijkheden, taken en bevoegdheden

Het Bestuur is verantwoordelijk voor de uitvoering van het treasurybeleid. Het Bestuur is bevoegd tot het aangaan van externe verplichtingen binnen dit treasurybeleid. De penningmeester is verantwoordelijk voor:

- Periodiek (bijvoorbeeld maandelijks) opstellen van een kasstroomprognose.
- Periodiek (bijvoorbeeld maandelijks) bewaken werkelijke kasstroom ten opzichte van de prognose.
- Beheren van de beleggingsportefeuille.
- Risicoanalyse en treffen beheersingsmaatregelen ten aanzien van de treasuryactiviteiten.
- Doen van voorstellen aan het Bestuur voor wijzigingen in de beleggingsportefeuille
- Periodiek (bijvoorbeeld maandelijks) opstellen van een verantwoording over de treasuryactiviteiten.

De financiële administratie (gevoerd via een administratiekantoor) is verantwoordelijk voor:

- De registratie van de transacties voortvloeiende uit de uitvoering van het treasurybeleid.
- De registratie en bewaking van de vorderingen en schulden.
- De voorbereiding van de betalingen.
- De registratie van de betalingen.

De betalingen worden geautoriseerd zoals vastgelegd in de procuratieregeling van Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina.

Met betrekking tot het kasverkeer is een procedure beschreven met daarin onder andere het maximum kassaldo.

Verantwoording

De Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina doet ieder jaar in het bestuursverslag – indien van toepassing - ten aanzien van de publieke middelen verslag van haar beleid ten aanzien van de beleggingen en leningen, de uitvoering van het beleid in de praktijk, de uitstaande beleggingen en leningen en de aangetrokken en afgesloten leningen. Hierbij wordt:

- a) een vergelijking gemaakt met de gegevens van het voorgaande jaar;
- b) van elke belegging jaarlijks gemeld op welk moment de belegging vrij valt;
- c) verantwoording afgelegd over het gebruik van derivaten, conform de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- d) een rapportage over het treasurystatuut opgenomen, waarin tenminste verslag gedaan over:
 1. het beleid en de uitvoering ten aanzien van beleggen, lenen
 2. de soorten en omvang van de beleggingen, leningen
 3. de looptijden van de beleggingen, leningen.

Evaluatie

Eénmaal per jaar (of zoveel vaker als de marktsituatie daartoe aanleiding geeft) initieert het Bestuur een evaluatie in de vergadering van de Raad van Toezicht inzake de uitvoering van het treasurybeleid. Tijdens deze evaluatie komt aan de orde:

- overzicht en analyse van de huidige liquiditeits- en risicopositie,
- prognose van de ontwikkelingen op de financiële markten (rentevisie),

- resultaten ten opzichte van de begroting en het treasuryplan,
- de transacties die de afgelopen periode zijn aangegaan op de geld- of kapitaalmarkt.

Wet Goed Onderwijs en Code Goed Bestuur

De wet 'goed bestuur' eist voor schoolbesturen onder de WPO, de WEC en de WVO onder andere dat zij de functies van 'bestuur' en 'intern toezicht' gescheiden hebben (art. 17a WPO, 28g WEC en 24d WVO). Uitgangspunt is dat goed bestuur bijdraagt tot goed onderwijs voor ieder kind. In juni 2012 is in de code Goed Bestuur opgenomen dat schoolbesturen de beschikbare middelen op een effectieve en verantwoorde wijze moeten inzetten ten behoeve van kwalitatief goed onderwijs. Zo is de sector continu bezig met het verbeteren van de kwaliteit van het financieel management.

Met de komst van de Code Goed Bestuur heeft het bestuur zich ten doel gesteld om meer te werken conform de eisen hiervan. Er zijn geen afwijkingen te melden m.b.t. tot deze code.

4. Toekomstige Ontwikkelingen

In de voorgaande paragrafen is al een aantal aspecten vermeld waar wij ons op de korte termijn op gaan richten. Deze paragraaf geeft de ontwikkelingen nog eens bondig weer.

- Voor zover mogelijk zullen de beleidsplannen concrete meetbare en reële doelstellingen bevatten, zodat de verantwoording erover op eenduidige wijze kan blijven plaatsvinden. Alle beleidsterreinen zijn geïntegreerd in een meerjarenbeleidplan c.q. het schoolplan 2015-2019. De te maken meerjarenbegroting 2018-2022 zal aldus zoveel als mogelijk een financiële relatie hebben met de opgenomen speerpunten van het beleid in het voornoemde meerjarenbeleidplan c.q. schoolplan.
- De Code Goed Bestuur verder invulling blijven geven. Met andere woorden hoe zijn wij nu bestuurlijk ingericht, om tegemoet te kunnen blijven komen aan de regelgeving met betrekking tot o.a. een raad van toezicht. Wij werken met een "two-tier" model, met een apart bestuur en apart een raad van toezicht.
- De ontwikkeling(en) met betrekking tot Passend Onderwijs in het regionale samenwerkingsverband 30-08 (invoering 1-8-2014) worden nauwlettend gevolgd en zullen met veel aandacht gevolgd blijven worden. Dit zal zeker veel aandacht blijven vergen, maar m.n. in onze rol van éénpitter is dat van groot belang.
- De totale zorg- c.q. ondersteuningsstructuur naar met name de uitvallers onder en boven de streep blijft zich verder ontwikkelen. Vooral de toegenomen deskundigheid en de positieve professionele ontwikkeling van de leerkrachten zijn hier debet aan. Aandachtspunten hierbij zijn om goed in de gaten te blijven houden, dat de door de leerkrachten bestede tijd en aandacht in balans blijft met de tijd en aandacht aan de leerlingen van de middengroep en zeker ook aan mogelijkheden en belasting van de leerkrachten i.h.k.v. met name werkdruk.
- Continuering, verdere uitbreiding en formalisering van de samenwerking met de Stichting Openbare Scholen Helmond, waarbij ons status van éénpitter overeind blijft.
- In het kader van de ontwikkeling richting een Integraal Kind Centrum (IKC) de gekozen samenwerking met LeLa vorm gaan geven. De huidige samenwerking kinderopvang (BSO) en peuterspeelzaalwerk met Korein Kinderplein uit Eindhoven wordt beëindigd. Contract eindigt 31 juli 2018.
- Fikse investeringen de afgelopen en komende jaren op het gebied van ICT: vervangen en aanschaf configuraties, draadloos netwerk, aanleg glasvezelkabel en gedeeltelijk onderwijsaanbod via iPads "Gynzy".
- In het kader van energieverbruik en opvoedkundige waarde blijven wij onderzoeken of er – naast de investering en plaatsing van 80 zonnepanelen in 2013 - nog meer mogelijkheden zijn om te kunnen besparen en/of milieubewuster om te kunnen gaan met energie m.n. gas en elektra (o.a. vervanging van de ketel m.b.t. het gasverbruik is daar in 2015 een geslaagd onderdeel van geweest).

Mogelijke risico's en onzekerheden:

- a. De financiële positie in het algemeen, gezien de dalende exploitatie van de laatste jaren, waarbij vooral het resultaat van de personele baten/lasten ons zorgen baarde en baart en zeker niet meer toereikend was/is om ons negatieve resultaat van de materiële baten/lasten te compenseren.
- b. De structurele werkdruk van het personeel goed monitoren en via het personeelsbeleid m.n. communicatie met personeel in beeld blijven houden.
- c. In het kader van decentralisering van het onderhoud van de gebouwen, waarbij wij via een ophoging van Lumpsum zelf verantwoordelijk zijn voor al het onderhoud vanaf 1-1-2015 i.p.v. de Gemeente Helmond, was onze dotatie onderhoudsvoorziening in 2015 al van € 41.000 naar € 71.000 verhoogd. In 2016 hebben we – op aangeven van de accountant een extra dotatie van € 85.000 aan de voorziening groot onderhoud toegevoegd. En in 2017 € 100.000. De ophoging van de Lumpsum is helaas niet toereikend en de vraag is of dat in de toekomst gecompenseerd gaat worden.
- d. Bezuinigingsbeleid vanuit de landelijke overheid, met name richting Passend Onderwijs.
- e. Ondanks alle bezuinigingen en drukte toch ruimte en tijd houden/vinden voor investeringen in geld en menskracht om kwalitatief goed onderwijs te blijven verzorgen en daar waar nodig aanpassingen vorm te kunnen geven.

4.1. Begroting 2018

De begroting 2018 is opgesteld als onderdeel van een meerjarenbegroting over de jaren 2018 tot en met 2022. De leerling prognoses zijn opgesteld door de schooldirecteur en beoordeeld of de ontwikkeling in de toekomst aansluit op het verleden. De verwachting voor de komende jaren is – gebaseerd op de huidige aanmeldingen – een stabiel leerlingenaantal.

	1-10-2015	1-10-2016	1-10-2017
Aantal leerlingen:	435	424	437
Aantal leerlingen +3%:	448	437	450

	Realisatie vj 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
BATEN			
Rijksbijdrage OCW/LNV	1.908.780	1.868.687	1.911.371
Overige subsidies OCW	44.664	55.433	73.336
<u>Doorbetalingen rijksbijdrage SWV</u>	<u>98.074</u>	<u>91.200</u>	<u>98.200</u>
Subtotaal Rijksbijdragen	2.051.517	2.015.320	2.082.907
Gemeentelijke bijdragen en subsidies	19.307	16.000	16.000
<u>Overige overheidsbijdragen</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
3.2 Subtotaal overige overheidsbijdragen- en subsidies	19.307	16.000	16.000
Verhuur	22.087	20.000	20.000
Detachering personeel	-	-	-
Ouderbijdragen	84.761	70.000	70.000
<u>Overige (overige baten)</u>	<u>34.945</u>	<u>10.000</u>	<u>10.000</u>
Subtotaal overige baten	141.793	100.000	100.000
TOTAAL BATEN	2.212.618	2.131.320	2.198.907
LASTEN			
Lonen en salarissen	1.651.946	1.617.213	1.690.373
Overige personele lasten	116.960	97.800	123.804
<u>Af: Uitkeringen</u>	<u>-95.137</u>	<u>-</u>	<u>-47.000</u>
Subtotaal personeelslasten	1.673.769	1.715.013	1.767.177
<u>Materiele vaste activa</u>	<u>58.734</u>	<u>62.283</u>	<u>59.507</u>
Subtotaal afschrijvingen	58.734	62.283	59.507
Huur	-	-	-
Verzekeringen	925	1.000	1.500
Onderhoud	164.179	83.000	105.000
Energie en Water	26.437	30.700	30.700
Schoonmaakkosten	69.937	60.000	61.000
Heffingen	2.041	2.000	3.500
<u>Overige huisvestingslasten</u>	<u>9.300</u>	<u>14.000</u>	<u>15.000</u>
Subtotaal huisvestingslasten	272.819	190.700	216.700
Administratie- en beheerslasten	66.535	73.750	80.750
Inventaris, apparatuur en leermiddelen	63.461	72.500	69.500
<u>Overige lasten</u>	<u>92.973</u>	<u>76.000</u>	<u>75.000</u>
Subtotaal overige lasten	222.969	222.250	225.250
TOTAAL LASTEN	2.228.291	2.190.246	2.268.634
FINANCIELE BATEN EN LASTEN			
Rentebaten	3.995	2.000	2.000
<u>Rentelasten</u>	<u>740</u>	<u>500</u>	<u>500</u>
Subtotaal financiële baten en lasten	3.255	1.500	1.500
TOTAAL RESULTAAT	-12.418	-57.426	-68.227

Voor 2018 zijn momenteel de volgende investeringen begroot:

ACTIVA	Begroting investeringen	Beginsaldo	Begroting investeringen
	2017	1-1-2017	2018
12100 Gebouwen aanschafwaarde	-	137.361,01	10.000,00
12101 Gebouwen afschrijvingen		105.192,90	
Subtotaal gebouwen	-	32.168,11	10.000,00
12200 OLP 8 jr aanschafwaarde	25.000,00	150.767,66	30.000,00
12201 OLP 8 jr afschrijvingen		102.075,56	
Subtotaal OLP	25.000,00	48.692,10	30.000,00
12210 ICT 3 jr aanschafwaarde	15.000,00	87.300,12	-
12211 ICT 3 jr afschrijvingen		78.701,45	
12212 ICT 5 jr aanschafwaarde	-	29.149,39	15.000,00
12213 ICT 5 jr afschrijvingen		2.886,78	
12214 ICT 10 jr aanschafwaarde	-	-	-
12215 ICT 10 jr afschrijvingen		-	
Subtotaal ICT	15.000,00	34.861,28	15.000,00
12220 Inventaris 5 jr aanschafwaarde	-	55.128,09	39.000,00
12221 Inventaris 5 jr afschrijvingen		51.208,16	
12222 Inventaris 10 jr aanschafwaarde	40.000,00	268.523,25	10.000,00
12223 Inventaris 10 jr afschrijvingen		130.247,84	
12224 Inventaris 15 jr aanschafwaarde	-	-	-
12225 Inventaris 15 jr afschrijvingen		-	
12226 Inventaris 20 jr aanschafwaarde	-	-	-
12227 Inventaris 20 jr afschrijvingen		-	
Subtotaal inventaris	40.000,00	142.195,34	49.000,00
TOTAAL ACTIVA	80.000,00	257.916,83	104.000,00

Bij het opstellen van de begroting 2018 is rekening gehouden in de formatie met de volgende FTE's aan vaste en tijdelijke aanstellingen (0,90 OOP en 0,80 OP):

FTE's	2018
OP	22,12
DIR	1,00
OOP	2,58
Totaal	25,70

4.2. Continuïteitsparagraaf

Zoals reeds eerder vermeld is de begroting 2018 is opgesteld als onderdeel van een meerjarenbegroting over de jaren 2018 tot en met 2022. Conform de richtlijnen van de jaarverslaggeving worden in deze paragraaf het huidige jaar en de drie opvolgende jaren beschreven.

MEERJARENBEGROTING 2018 t/m 2020				
	1-10-2017	1-10-2018	1-10-2019	1-10-2020
Aantal leerlingen:	437	438	434	434
Aantal leerlingen +3%:	450	451	447	447
	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
BATEN				
Rijksbijdrage OCW/LNV	1.868.687	1.911.371	1.947.794	1.950.183
Overige subsidies OCW	55.433	73.336	74.702	74.517
<u>Doorbetalingen rijksbijdrage SWV</u>	<u>91.200</u>	<u>98.200</u>	<u>115.000</u>	<u>107.000</u>
Subtotaal Rijksbijdragen	2.015.320	2.082.907	2.137.496	2.131.700
Gemeentelijke bijdragen en subsidies	16.000	16.000	16.000	16.000
<u>Overige overheidsbijdragen</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
3.2 Subtotaal overige overheidsbijdragen- en subsidies	16.000	16.000	16.000	16.000
Verhuur	20.000	20.000	20.000	20.000
Detachering personeel	-	-	-	-
Ouderbijdragen	70.000	70.000	70.000	70.000
<u>Overige (overige baten)</u>	<u>10.000</u>	<u>10.000</u>	<u>10.000</u>	<u>10.000</u>
Subtotaal overige baten	100.000	100.000	100.000	100.000
TOTAAL BATEN	2.131.320	2.198.907	2.253.496	2.247.700
LASTEN				
Lonen en salarissen	1.617.213	1.690.373	1.740.274	1.754.123
Overige personele lasten	97.800	123.804	66.504	66.504
<u>Af: Uitkeringen</u>	<u>-</u>	<u>-47.000</u>	<u>-47.000</u>	<u>-47.000</u>
Subtotaal personeelkosten	1.715.013	1.767.177	1.759.778	1.773.627
<u>Materiele vaste activa</u>	<u>62.283</u>	<u>59.507</u>	<u>71.554</u>	<u>74.186</u>
Subtotaal afschrijvingen	62.283	59.507	71.554	74.186
Huur	-	-	-	-
Verzekeringen	1.000	1.500	1.500	1.500
Onderhoud	83.000	105.000	105.000	105.000
Energie en Water	30.700	30.700	30.700	30.700
Schoonmaakkosten	60.000	61.000	62.000	63.000
Heffingen	2.000	3.500	3.500	3.500
<u>Overige huisvestingslasten</u>	<u>14.000</u>	<u>15.000</u>	<u>16.000</u>	<u>17.000</u>
Subtotaal huisvestingslasten	190.700	216.700	218.700	220.700
Administratie- en beheerslasten	73.750	80.750	100.250	100.250
Inventaris, apparatuur en leermiddelen	72.500	69.500	71.500	73.500
<u>Overige lasten</u>	<u>76.000</u>	<u>75.000</u>	<u>75.000</u>	<u>75.000</u>
Subtotaal overige lasten	222.250	225.250	246.750	248.750
TOTAAL LASTEN	2.190.246	2.268.634	2.296.782	2.317.263
FINANCIELE BATEN EN LASTEN				
Rentebaten	2.000	2.000	2.000	2.000
<u>Rentelasten</u>	<u>500</u>	<u>500</u>	<u>500</u>	<u>500</u>
Subtotaal financiële baten en lasten	1.500	1.500	1.500	1.500
TOTAAL RESULTAAT	-57.426	-68.227	-41.786	-68.063

Onderstaande gegevens zijn uitgangspunten geweest bij het opstellen van deze Meerjarenbegroting:

	2017	2018	2019	2020
teldatum	1-10-2016	1-10-2017	1-10-2018	1-10-2019
Aantal leerlingen	424	437	438	434
OP	23,13	22,12	22,12	22,12
DIR	1,00	1,00	1,00	1,00
OOP	2,58	2,58	2,58	2,58
Totaal	26,71	25,70	25,70	25,70

De begrote investeringen voor de komende 3 jaar zijn als volgt begroot:

ACTIVA	Begrote Investerings 2017	Begrote Investerings 2018	Begrote Investerings 2019	Begrote Investerings 2020
12100 Gebouwen aanschafwaarde	-	10.000	-	-
12101 Gebouwen afschrijvingen	-	-	-	-
Subtotaal gebouwen	-	10.000	-	-
12200 OLP 8 jr aanschafwaarde	25.000	30.000	25.000	20.000
12201 OLP 8 jr afschrijvingen	-	-	-	-
Subtotaal OLP	25.000	30.000	25.000	20.000
12210 ICT 3 jr aanschafwaarde	-	-	-	-
12211 ICT 3 jr afschrijvingen	-	-	-	-
12212 ICT 5 jr aanschafwaarde	15.000	15.000	15.000	15.000
12213 ICT 5 jr afschrijvingen	-	-	-	-
12214 ICT 10 jr aanschafwaarde	-	-	-	-
12215 ICT 10 jr afschrijvingen	-	-	-	-
Subtotaal ICT	15.000	15.000	15.000	15.000
12220 Inventaris 5 jr aanschafwaarde	-	39.000	34.000	-
12221 Inventaris 5 jr afschrijvingen	-	-	-	-
12222 Inventaris 10 jr aanschafwaarde	40.000	10.000	-	-
12223 Inventaris 10 jr afschrijvingen	-	-	-	-
12224 Inventaris 15 jr aanschafwaarde	-	-	-	-
12225 Inventaris 15 jr afschrijvingen	-	-	-	-
12226 Inventaris 20 jr aanschafwaarde	-	-	-	-
12227 Inventaris 20 jr afschrijvingen	-	-	-	-
Subtotaal inventaris	40.000	49.000	34.000	-
TOTAAL ACTIVA	80.000	104.000	74.000	35.000

Er is dan ook op dit moment geen sprake van majeure investeringen.

Inkomsten

De ontvangen rijksbijdragen zijn direct afhankelijk van het aantal leerlingen, op basis van de huidige leerling prognoses stijgen de rijksbijdragen van ongeveer € 2.083.000 in 2018 naar € 2.132.000 in 2020. De rijksbijdragen zijn berekend op basis van de parameters van DUO (peildatum november 2017).

Het aantal leerlingen is echter niet de enige reden van de stijging van de rijksbijdragen. Bovenop de structurele verhogingen van voorgaande jaren bedraagt de verhoging van de rijksbijdragen vanaf schooljaar 2018/2019 vermoedelijk € 10 per leerling (gebaseerd op 50% voorzichtigheidshalve).

Daarnaast hebben de ontvangen doorbetalingen rijksbijdragen van het SWV invloed op de totale rijksbijdragen. Deze bedragen ongeveer € 98.000 in 2018 tot € 107.000 in 2020.

De overige gemeentelijke bijdragen en de overige baten zijn over de jaren heen gelijk gehouden.

Uitgaven

De loonkosten van 2018 t/m 2020 stijgen licht, bij een gelijkblijvend aantal FTE's, als gevolg van periodieken. De overige personele lasten daarentegen blijven de komende jaren nagenoeg gelijk.

De afschrijvingskosten schommelen tussen de € 60.000 en € 74.000, uitgaande van eerder genoemde begrote investeringen. Het uitstellen of laten vervallen van geplande investeringen zal een positief effect op het resultaat, andersom geldt dit natuurlijk ook. Indien er meer geïnvesteerd zal worden dan begroot, zullen de afschrijvingskosten de begroting overschrijden.

De huisvestingslasten nemen tot en met 2020 licht toe als gevolg van indexatie van met name de schoonmaakkosten. Vanaf 2021 nemen de huisvestingslasten met € 40.000 af als gevolg van een bijgestelde dotatie aan de onderhoudsvoorziening.

De overige lasten blijven over de jaren heen nagenoeg gelijk.

Het verwachte resultaat voor de periode 2018-2020 is weliswaar negatief, wat vooral wordt veroorzaakt door het conservatief begroten.

Mede op basis van de meerjaren ontwikkelingen binnen de exploitatie en de investeringen, is onderstaande meerjaren balans vastgesteld.

MEERJARENBALANS 2018-2020

ACTIVA	saldo	saldo	saldo	saldo
	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2018</u>	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2020</u>
MVA				
Gebouwen en terreinen	25.300	27.932	20.564	13.196
Inventaris en apparatuur	171.967	206.465	205.768	169.596
Leermiddelen	38.293	56.886	67.397	71.751
	<u>235.560</u>	<u>291.283</u>	<u>293.729</u>	<u>254.543</u>
Vorderingen				
Debiteuren	-	-	-	-
OCW/ EZ	107.897	105.331	108.092	107.799
Overige vorderingen	-	-	-	-
Overlopende activa	32.031	80.000	80.000	80.000
	<u>139.928</u>	<u>185.331</u>	<u>188.092</u>	<u>187.799</u>
Liquide middelen				
Kasmiddelen	761	750	750	750
Tegoeden op bank- en girorekening	912.303	686.754	707.453	631.436
	<u>913.064</u>	<u>687.504</u>	<u>708.203</u>	<u>632.186</u>
Totaal Activa	<u>1.288.552</u>	<u>1.164.118</u>	<u>1.190.024</u>	<u>1.074.528</u>

MEERJARENBALANS 2018-2020

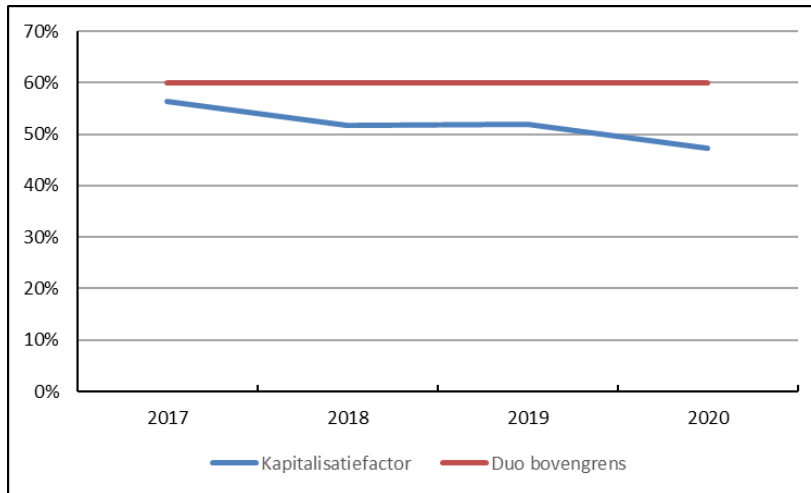
PASSIVA	Eindsaldo	Eindsaldo	Eindsaldo	Eindsaldo
	31-12-2017	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020
Eigen Vermogen				
Algemene reserve (publiek)	358.175	316.915	275.129	207.066
Algemene reserve (privaat)	241.000	241.000	241.000	241.000
	<u>599.175</u>	<u>557.915</u>	<u>516.129</u>	<u>448.066</u>
Voorzieningen				
Voorziening Jubilea	25.458	24.668	24.098	23.000
Onderhoudsvoorziening	304.977	245.122	310.244	263.037
	<u>330.435</u>	<u>269.790</u>	<u>334.342</u>	<u>286.037</u>
Kortlopende schulden				
Crediteuren	2.908	13.000	13.000	13.000
Belastingen en premies sociale verz	78.682	85.366	87.958	88.677
Schulden terzake van pensioenen	20.704	18.048	18.596	18.748
OCW / EZ	0	0	0	0
Overige kortlopende schulden	72.021	90.000	90.000	90.000
Overlopende passiva	184.627	130.000	130.000	130.000
	<u>358.942</u>	<u>336.413</u>	<u>339.553</u>	<u>340.425</u>
Totaal Passiva	<u>1.288.552</u>	<u>1.164.118</u>	<u>1.190.024</u>	<u>1.074.528</u>

Toelichting op de balans

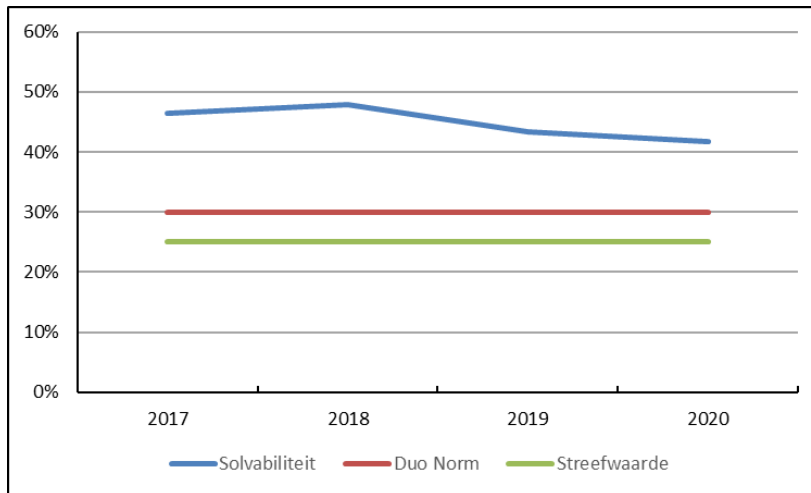
Het bestuur verwacht geen bijzondere ontwikkelingen in financieringsstructuur.

Kengetallen

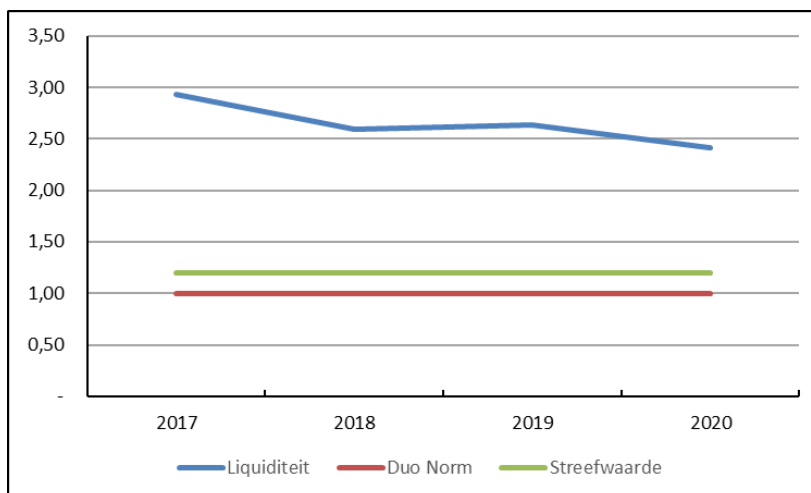
Kapitalisatiefactor

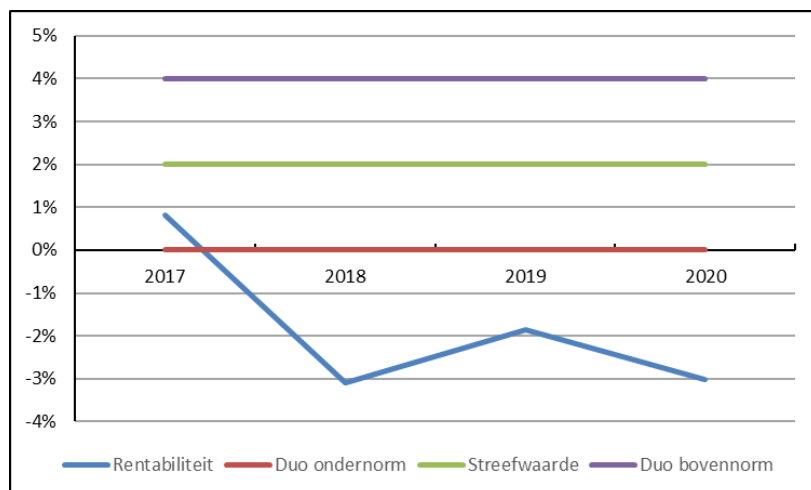
Solvabiliteit

Liquiditeit

Rentabiliteit

Conclusie continuïteitsparagraaf balans en exploitatie ontwikkeling

Er is een evenwichtige, ambitieuze maar ook realistische meerjarenbegroting 2018-2020 opgesteld, die aansluit op de doelen, missie en visie van de stichting.

Rapportage aanwezigheid en werking interne risicobeheersing

De Planning & Control cyclus krijgt steeds meer inbedding binnen de procesvoering. Maandelijks verzorgt Ons Onderwijsbureau een managementrapportage. Na afloop van het eerste tot en met het derde kwartaal verzorgt Ons Onderwijsbureau een kwartaalanalyse (staat van baten en lasten, balans, kasstroomoverzicht en ontwikkeling kengetallen). In deze rapportages worden ontwikkelingen omtrent baten, lasten en investeringen op detail niveau beoordeeld. Deze kwartaalrapportage wordt ook besproken met de directeur en de penningmeester. Het inkoop- en aanbestedingsbeleid krijgt ook steeds meer vorm en inbedding in de reguliere processen. Dit geldt zowel voor inkopen boven en onder de Europese drempelbedragen.

Jaarlijks wordt naast een jaarbegroting, ook een Meerjarenbegroting opgesteld (staat van baten en lasten, balans, kasstroom en kengetallen).

Rapportage en verantwoording toezichthoudend orgaan

Er wordt eerder in het proces bijgestuurd. Afstemming met betrokkenen is geïntensiveerd. Aangezien de activiteiten binnen de stichting redelijk overzichtelijk zijn en er korte communicatielijnen bestaan is het optuigen van een uitgebreid risicobeheersing- en controlesysteem nog niet verder uitgebouwd. Er is frequent overleg tussen Raad van Toezicht en College van Bestuur. Beheersmaatregelen worden besproken en keuzes worden gemaakt. Hierbij zijn aspecten als rddf-plaatsing en natuurlijke uitstroom een aandachtspunt.

4.3. Beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden.

De Wilhelminaschool beschikt over een financieel beleidsstuk, waarin het vermogensbeheer en budgetbeheer uitgebreid voor SNOW in beeld zijn gebracht. Voor het vermogensbeheer is de financiële ruimte bepaald. Voor het budgetbeheer zijn diverse ratio's bepaald.

De volgende ratio's worden o.a. gehanteerd: solvabiliteit, rentabiliteit, liquiditeit en personeel lasten - baten. Aan de ratio's zijn streefwaarden gehangen.

Voor SNOW wordt het leerlingenaantal niet als risico gezien. Dit is al jaren stabiel en verwacht wordt dat dit redelijk stabiel blijft. Het belangrijkste risico is de overheid en de daarmee samenhangende financiering vanuit de lumpsum. Dit risico wordt onderkend en binnen het bestuur wordt beoordeeld of het beleid hierop aangepast kan/dient te worden.

Risicoparagraaf

Met de invoering van de lumpsumfinanciering hebben de besturen in het primair onderwijs meer beleidsvrijheid gekregen en worden zij zelf verantwoordelijk voor het definiëren, vastleggen en uitvoeren van strategisch en tactisch beleid. Hiermee samenhangend worden de volledige financiële risico's (waaronder de zorg voor continuïteit) overgeheveld van de overheid naar de besturen.

In *Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ660)* is aangegeven, dat schoolbesturen in hun jaarverslag een zo volledig mogelijk beeld geven van de van invloed zijnde interne en externe ontwikkelingen. Daarmee samenhangend worden schoolbesturen geacht hun voornaamste strategische, financiële, operationele en compliance risico's (risico = kans x impact) in dit verslag op te nemen. Risico's kunnen namelijk het realiseren van strategisch beleid en geformuleerde doelen in de weg staan.

De noodzaak van een goed risicomanagement is ook beschreven in de *"Code voor Goed Bestuur in het primair onderwijs"*. Naast het in kaart brengen van de risico's is het evident dat er een proces van interne risicobeheersing aanwezig is vanuit het schoolbestuur, wat het treffen van maatregelen behelst, zodat de kans of impact van risico's wordt verkleind. Beheersmaatregelen hebben betrekking op het vermijden, overdragen (via verzekering), beperken of accepteren van de effecten die voortkomen uit risico's.

De PO-raad heeft in het document *"Risico's en risicobeheersing – bouwstenen voor beleid"* een raamwerk voorgesteld waarin risico's, de impact en desbetreffende beheersmaatregel worden gekaderd. Deze risicoparagraaf hanteert dit raamwerk waarin de verschillende risico's gekaderd zijn. De vier betreffende kaders:

1. Strategische risico's (lange termijn)
2. Financiële en operationele risico's: betreffende effectiviteit en efficiency van de processen en middelen inzet
3. Rapportage risico's: betrouwbaarheid van financiële informatieverzorging
4. Compliance risico's: het voldoen aan relevante wetgeving

Ad 1. Strategische risico's

Primair zijn de door het bestuur en directie geïdentificeerde strategische (lange termijn) risico's, risico's die een hoge mate van waarschijnlijkheid en een grote impact hebben. Dit zijn de mogelijke negatieve demografische ontwikkelingen, de invoering van het passend onderwijs, de invoering van de doordecentralisatie buitenonderhoud vanuit de Gemeenten.

- Negatieve demografische ontwikkelingen/krimp: voorsnog is het aantal leerlingen voor de komende jaren stabiel geprognoseerd, maar dit blijft een groot risico en een beheersmaatregel voor dit risico is bijvoorbeeld het onderzoek voor mogelijke ontwikkeling tot een Integraal Kind Centrum (= IKC) om onszelf in de markt te blijven profileren en om het aantal leerlingen op peil te houden.
- Decentralisatie buitenonderhoud: naar aanleiding van de overdracht van het buitenonderhoud is een uitgebreid Meerjarenonderhoudsplan (MOP) opgesteld (i.s.m. afdeling vastgoed van de Gemeente Helmond) waarmee een goed totaaloverzicht aanwezig is van deze verplichting (zowel binnen- als buiten onderhoud). De MOP heeft uitgewezen dat voor de periode 2017-2022 een jaarlijkse dotatie van ca. € 100.000 nodig is. Onderhoud heeft een jaarlijks terugkerende impact, echter deze is in control vanwege het gebruik kunnen maken van de expertise van de afdeling vastgoed van de Gemeente Helmond bij onderhoud en bij aanbestedingen.
- Invoering van het passend onderwijs, deze zal ondanks de strategische impact in de volgende sectie worden toegelicht.
- Het éénpitterschap ervaren wij meer en meer als een strategisch risico, mede onder invloed van bovenstaande facetten. Redenen te over om tot nauwere samenwerking te komen met een ander bestuur (OBSh), waarbij wij besloten hebben voorsnog wél als éénpitter te willen blijven bestaan.

Ad 2. Financiële / Operationele risico's

- Personeelskosten: de financiële positie in het algemeen, waarbij gezien de marginale exploitatie van de laatste jaren, vooral de ratio personele lasten/totale lasten zorgen baart en waarbij het tevens niet meer toereikend is om het negatieve resultaat van de materiële baten/lasten te compenseren. Om te veel risico te vermijden, wordt een normratio (percentage personele lasten t.o.v. totale lasten) van 79% gehanteerd (landelijk rond de 81%) en continue gemonitord op basis van actuele cijfers. Derhalve zal deze ratio een grote rol blijven spelen bij de formatie, naast het streven naar een flexibele schil (tijdelijke aanstellingen).
- Wet Werk en Zekerheid: Naast de ratio personeelskosten is de invoering van de Wet Werk en Zekerheid een factor die een groot financieel en operationele impact heeft. De wet verplicht namelijk het bestuur vanwege de ketenbepaling haar medewerkers na drie tijdelijke opvolgende contracten een vaste benoeming aan te bieden. Bij het niet goed in kaart brengen van aantal contracten, ontstaan onbedoeld verplichtingen. Maar ook de transitievergoeding is een gevolg van de invoering van de Wet Werk en Zekerheid, die grote financiële gevolgen zou kunnen hebben. Met betrekking tot het beperken van deze risico's zijn wij thans aangesloten bij een grote vervangingspool – CLOOSER – waarbij deze ook streng in de gaten houden of er mogelijke verplichtingen ontstaan bij vervangingen (korte tijdelijke contracten). Anderzijds zijn andere samenwerkingsverbanden bijv. met OBSH mogelijk om een grotere mate van mobiliteit en flexibiliteit te hebben.
- Geschil met het Participatiefonds over de uitkeringskosten van één personeelslid, welke in 2016 met een vaststellingsovereenkomst vertrokken is. Zeker voor een éénpitter zal zo'n geschil – mocht het in ons nadeel uitvallen – verstrekken gevolgen hebben (inschatting is ±€ 90.000). Deze zullen gedekt moeten worden vanuit onze zorgvuldig opgebouwde reserves, helaas.
- Geschil met Korein over de beëindiging van de samenwerking gekoppeld aan het huurcontract. In ons traject richting het vormen van een IKC heeft ook onze huidige aanbieder – Korein – mee mogen dingen naar een toekomstig partnerschap. Nadat de keus in oktober 2017 niet op hen was gevallen, ontvingen wij eind november een brief van de advocaat van Korein, waarbij de beëindiging van het contract aangevochten werd. Uitkomst nog niet duidelijk, dus ook de mogelijke kosten (claim) nog niet in beeld. Loopt door in 2018.
- Toename van de kwaliteit van het totale onderwijsaanbod: als gevolg van de invoering van Passend Onderwijs en de extra zorg die hierbij hoort neemt de werkdruk en de kans op hoger ziekteverzuim toe bij het personeel. Deze wordt continu door Directie en MT gemonitord en geëvalueerd. Momenteel goed op orde (2017 = 5,26% t.o.v. 6,43% in 2016).
- Materiële kosten: omdat wij beschikken over een groot terrein en een relatief oud gebouw liggen onze materiële lasten relatief hoger dan bij het landelijk gemiddelde (21% t.o.v. 19%). Bovendien stijgen de huisvestingslasten relatief méér dan de vergoedingen daarvoor vanuit het Rijk.

Ad 3. Rapportage risico's

Met het in 2017 doorgestarte ONS Onderwijsbureau (voormalig Vizyr) is de reeds aanwezige kennis en kunde geborgd bij directie en bestuur t.a.v. het verwerken van financiële transacties, salarisbetalingen, rapportages en de beschikbaarheid van relevante wet- en regelgeving. De huidige financiële positie van ONS lijkt stabiel, toch wordt er momenteel nadrukkelijk onderzocht of het mogelijk is om eerder genoemde activiteiten en HR gerelateerde activiteiten en eventuele uitbreiding van managementondersteuning onder te brengen bij het bestuurskantoor van OBSH.

Ad 4. Compliance risico's

Het voldoen aan wetgeving is de belangrijkste randvoorwaarde ten behoeve van kwaliteit en continuïteit. Daartoe biedt het gebruik van een administratiekantoor en samenwerking met de PO-raad toegang tot relevante wet- en regelgeving. Daarnaast zijn contracten afgesloten met ARAG om juridische vraagstukken te ondervangen, worden samenwerkingsverbanden onderzocht met bijv. OBS Helmond om juridische kennis op HR-gebied te professionaliseren en zijn er contacten gelegd bij de Gemeente Helmond op het gebied van gebouwen, onderhoud en veiligheid.

Op bestuursniveau zijn een financieel deskundige en een jurist als bestuurslid aangetreden die als klankbord voor directie en MT en waar nodig als zagsman willen en ook kunnen fungeren.

Ten slotte zal in mei 2018 de wet Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) van kracht worden. Momenteel wordt er door het bestuur i.s.m. medewerkers een inventarisatie (nulmeting) uitgevoerd m.b.t. de interpretatie van de wet en de reeds aanwezige processen, systemen, kennis en kunde binnen de organisatie.

4.4 Verslag Raad van Toezicht

De RvT heeft twee keer vergaderd met het bestuur en vier keer als RvT. Tevens heeft de RvT de overlegvergadering met ouders bijgewoond. De RvT heeft het bestuur geadviseerd over de volgende beleidsvraagstukken en financiële aangelegenheden:

- Jaarrekening 2017
- Begroting 2018 en managementrapportages
- Begroting 2018 inclusief risicoparagraaf
- Meerjarenbeleidsplan 2015-2019
- Meerjarenonderhoudsplan
- Schoolplan 2015-2019
- Toekomst van de school en mogelijkheden samenwerking met openbaar onderwijs (OBSh)
- Mogelijkheden Integraal Kind Centrum

Plaats: Helmond
Datum: 30-5-2018
Naam: J. Rebel
Functie: Voorzitter bestuur Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina
Handtekening:

Plaats: Helmond
Datum: 30-5-2018
Naam: M. de Veth
Functie: Voorzitter Raad van Toezicht
Handtekening: